

Let Not The Light
Of Freedom
Be Extinguished!

AMERICAN HOME

AMERIŠKA DOMOVINA

SLOVENIAN MORNING NEWSPAPER

Serving in Ohio and Nationwide, over 200,000 American-Slovenians
Vol. 99 - No. 28 (USPS 024100)

AMERISKA DOMOVINA, JULY 17, 1997

ISSN Number 0164-68X

60¢

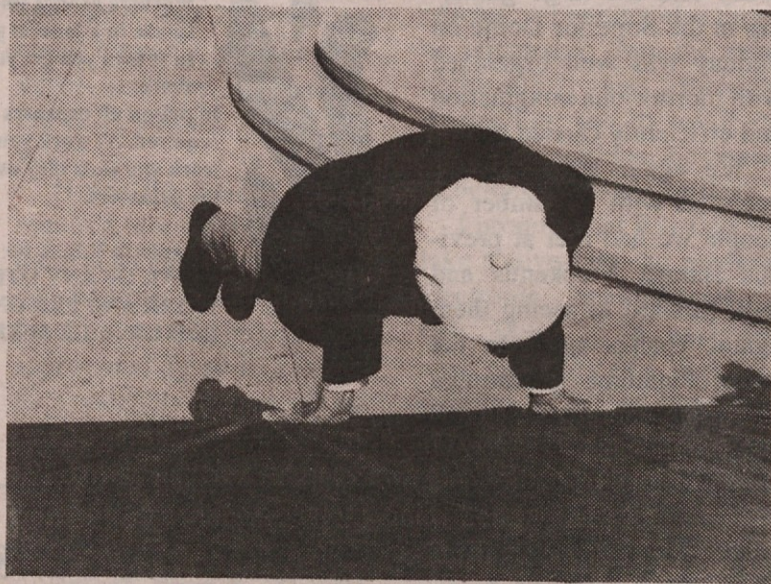
Leon Stukelj, 98, Slovenian Olympic Gymnastics Legend, amazes public at Los Angeles Coliseum

VENICE, CA - Leon Stukelj, one of the world's most famous Olympic gymnasts and at 98 the oldest living Olympic athlete, finally got his chance to perform at the Los Angeles Coliseum and what a performance it was.

On June 24, after being welcomed by Coliseum president Mike Antonovich and other officials, Stukelj delighted his hosts by appearing to levitate horizontally over a table. Only upon close inspection could an observer see that he was perfectly balanced on his extended forearms. It was a gymnastic exhibition difficult for anyone a quarter of his age.

Stukelj's visit to the Coliseum completes his tour of the sites of his Olympic victories - Paris, Amsterdam and Berlin - where he won six medals over two decades, and Los Angeles where he was the favorite but did not compete due to a shortage of funds.

Finally seeing the Coliseum, the site of the 1932 Olympic games, was particularly nostalgic for Stukelj. Following his successes in Paris and Amsterdam, he was expected to win several gold medals at the 1932 games. However, when

LIKE MAGIC. Slovenian Olympic Gold-Medal Gymnast Leon Stukelj, 98, to the amazement of all, does a hand-stand on a table at Los Angeles Coliseum on his first visit there in June. (Photos by JOHN MOTT)

the Yugoslav government offered funding for only his and one other gymnast's travel expenses, but not for the entire gymnastics team, Stukelj declined to attend on principle.

Reflecting on that moment 65 years ago, Stukelj said, "They thought I was bluffing about not going unless the whole team went. By the time they found out that I wasn't bluffing, it was too late."

The Slovenian-American community did raise the necessary funds, but it did not reach Slovenia in time.

In the last few years Stukelj has retraced his Olympic career with visits to Paris, Amsterdam and Berlin, and in Los Angeles finally realized a dream deferred for 65 years.

"While I feel I made the right decision in 1932, I was sorry to have missed the Los Angeles games," Stukelj said. "As we drove here, just seeing the Coliseum walls made me very happy."

Many Americans remember Stukelj for the vigor he showed during the opening ceremonies of the 1996 Atlanta Olympic games. When Stukelj was recognized for his athletic achievements along with Muhammed Ali and other Olympic veterans, he danced his way up a long flight of stairs to a warm welcome from president Clinton and Juan Antonio Samaranch, president of the International Olympic Committee.

During Stukelj's first Olympic competition in Paris in 1924, the 26-year-old gymnast won two gold medals in combined events and parallel bars. It was at the Paris Olympics that Stukelj introduced the "hanging cross," also known as the Stukelj Cross," which is now a standard exercise in gymnastics competitions.

Four years later, in Amsterdam, Stukelj won one gold medal (rings) and two bronze medals (combined events and parallel bars). At 37, in his final Olympic

(Continued on page 4)

Large Crowd Gathers for Bishop Baraga 200th Birthday

A large number of pilgrims from throughout the United States, Canada and Slovenia were at the Bishop Frederic Baraga Bicentennial Mass held at 4 p.m. on his exact birthday, Sunday, June 29 in the Superior Dome in Marquette, Michigan.

The entrance parade was led by the Michigan Knights of Columbus who formed an honor guard as well as people dressed in Slovenian national costume.

The Mass was celebrated by Most Reverend James H. Garland, Bishop of Marquette. The Mass was co-celebrated by 18 bishops and dozens of priests.

After the Mass, the annual meeting of the Bishop Baraga Association was also held in the Superior Dome, attended by 1,200 guests. Amazingly, all meals were served in about 20 minutes.

After the meal, Bishop Garland gave a report on the progress of the canonization process of Bishop Baraga. He said most of the paperwork is completed on the "Position of Virtues." This fall it will be in the hands of the Holy Father, the Pope, to determine if Bishop Baraga will someday be called Venerable, and eventually declared a saint in the eyes of the Catholic church. He noted that

documented miracles are still needed.

Bishop Garland said many people believe the Pope will declare a number of people "Venerable" in the year 2,000, a significant year in the church's history.

Reverend Alex K. Sample, Executive Director of the Bishop Baraga Association, offered a challenge. He asked every member to encourage others to take up the Bishop Baraga for sainthood cause. His second challenge is to build more enthusiasm in Marquette, and in the Upper Peninsula.

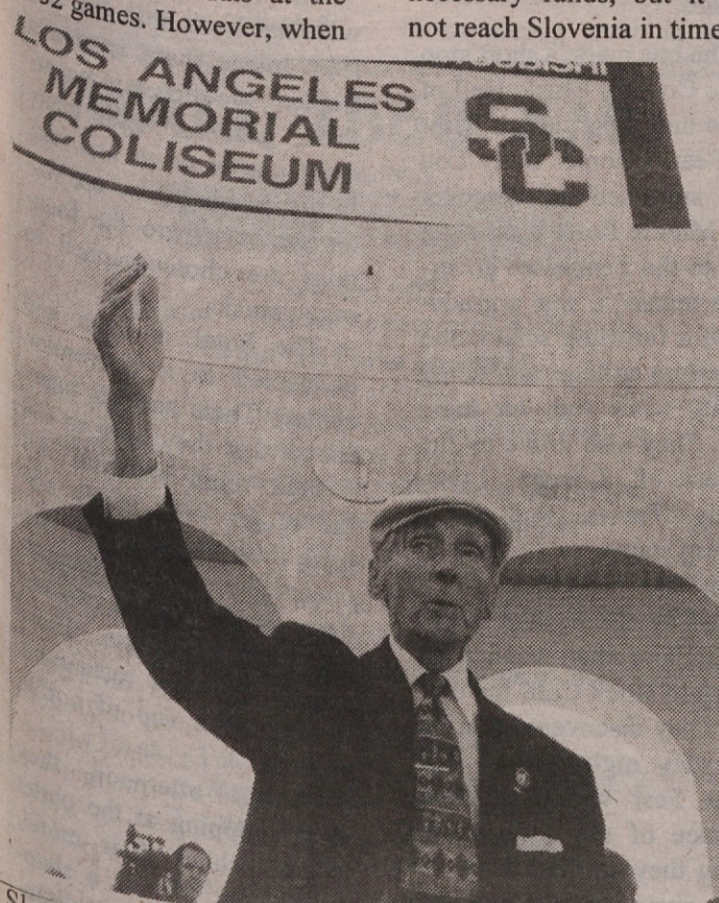
Annual dues are \$6, but lifetime membership is only \$50. Send to Bishop Baraga Association, PO Box 550, Marquette, MI 49855-0550.

Miss Regis Walling was named The Baraga Person of the Year. She has been the Baraga Bulletin Editor and Archivist. She is now enjoying a well-deserved retirement along the shores of beautiful Lake Superior.

Her successor is Miss Elizabeth Delene.

Various donations to the Bishop Baraga Association were made including a \$10,000 grant presented by James V. Debevec, on behalf of The Frances and Jane S. Lausche Foundation.

The 1998 Baraga Days will be held over Labor Day weekend; the site is open for bids.

Slovenian gymnast Leon Stukelj, waves to assembled group in front of the Los Angeles Coliseum where he did not participate in the 1932 Olympic games due to lack of funds on the part of the Yugoslav government.

By Jim Debevec

One of the nice things about writing a column is there are so many wonderful people who will come forth and help you out.

For example, last week the article was about our adventures as Yoopers in the Upper Peninsula of Michigan. While doing some of our grocery shopping at the friendly Azman Meat Market, we spoke with fellow customer attorney Edmund Turk. He is also president of the United Americans for Slovenia.

He mentioned that when he was in the Upper Peninsula, people also called visitors there "Fudgies." He said that is because the tourists like to buy fudge.

Edmund is correct. There is *delicious* fudge throughout the area. But it is especially prevalent on the eastern side of the peninsula. For example, across the street from the Soo Locks in Sault Ste. Marie, we counted four stores in two blocks selling fudge. And the variety of flavors is amazing. For example, they had plain chocolate, chocolate with nuts, marshmallows, peanut butter, and amaretto, and every imaginable combination thereof. They make the fudge right there in the store and you can watch the entire process.

Then when we reached Mackinac Island, there were numerous stores selling the same multi-varieties of fudge. You cannot pass by with going in and trying

some samples, and perhaps purchasing a little to take back home. After a discreet purchase with the good intention of bringing it home to share with your friends, you realize, all of a sudden, it was so good, can't believe you ate the whole thing. What you end up bringing home is a heart-rendering wonderful story about *good intentions*.

Our good neighbor Tony Stepec pointed out another fact. He remembered there were a lot of blueberries in the Upper Peninsula. Tony is also correct. We had blueberries for breakfast, lunch, and as garnish at dinner. There were freshly-picked blueberries everywhere and they were delicious.

We must further mention that fresh strawberries were plentiful. At breakfast, they were mixed right into the pancake batter making them almost as delicious as huckleberry pancakes at Yellow-

stone National Park.

As you can see, traveling is so delightful because you not only see new and amazing sights and meet wonderful people, but you experience new taste sensations as well.

Don't forget Australia in the year 2000 for the summer Olympics and a chance to see the world down under.

We thank the Bishop Baraga Association for planning a remarkable Baraga weekend on June 28 and 29.

The Slovenian Mass on Saturday and the large gathering in the Superior Dome on Sunday was well organized with meritorious imagination and efficiently carried out.

We again became reacquainted with a number of people we had met at previous Baraga Weekends and look forward to seeing them again. Thanks again to the large Planning Committee for your superb job well done.

100 WORDS MORE OR LESS by John Mercina

WORK VS PRISON! (A COMPARISON STUDY)

- In prison you spend the majority of your time in an 8' x 10' cell. At work, you spend most of your time in a 6' x 8' cubicle.
- In prison you get three meals a day. At work, you only get a break for one meal and you have to pay for that.
- In prison you get time off for good behavior. At work you only get rewarded for good behavior with more work.
- In prison a guard locks and unlocks all the doors for you. At work, you must carry around a security card and unlock and open all the doors yourself.
- In prison you can watch TV and play games. At work you get fired for watching TV and playing games.
- Workers cannot smoke in a federal building. Prisoners can smoke in a federal prison.
- In prison you get your own toilet. At work you have to share.

In prison all expenses are paid by taxpayers, with no work required. At work you get to pay all the expenses to go to work and then they deduct taxes from your salary to pay for the prisoners.

(Thanks to R.S. S. for above words of wisdom) IF YOU CAN THINK OF ANY OTHER COMPARISONS BETWEEN WORK AND PRISON, PLEASE SEND THEM TO THE EDITOR — HE JUST LOVES JOKES!

Another Perfect Vacation in Nashville

By Patricia Coil,
Euclid Travel

A long dreary winter followed by a wet cold spring all combined to convince my best friend, Betty Lou, and her husband, Ray that they had to get away, if only for a short time, to someplace warm and fun. They considered many places, but finally decided on Nashville, Tenn., because it was close and they both enjoy country music.

They began their vacation by visiting the Hermitage, home of President Andrew Jackson. Visitors can take a self-guided tour of the house and gardens. At the beginning, everyone is given a

device resembling a portable phone, which tells them details about what they are viewing in each area.

Betty Lou was impressed with how much Andrew Jackson loved his wife, Rachel, who died shortly before Jackson became president. Jackson created a special garden and erected a monument to her. When Jackson returned from Washington, he spent time there every day and was buried next to her.

From the Hermitage they drove down to Belle Meade, a restored horse plantation that is in the suburbs of Nashville. The original owners of Belle Meade paid \$10,000 for the first American horse to win the English

Derby in England. The Greek revival antebellum mansion has bullet holes from the Civil War. During the Civil War, the owner's daughter would come out on the upstairs balcony and wave to the passing troops.

That evening after checking into the new Best Western Suites, they ate at the Nashville Palace, where Betty Lou said they had the "most fun in Nashville and the food was excellent." There was a \$5 per person cover charge, but the meals were reasonable. The prime rib was about \$16.00. All the waiters, waitresses, and even the cook that night sang country or show tunes. The Nashville Palace is where such stars as Randy Travis, Porter Wagoner, and Ricky Van Shelton worked as wait-

ers or kitchen helpers before they became stars.

On their second day they took a three hour Grey Line tour of Nashville. They started at the historic Ryman Auditorium. Capt. Thomas Ryman built the structure in 1892 and it was first used for religious revivals. Later it became a first rate theater, where Enrico Caruso, John Philip Sousa, Charlie Chaplin, Gene Autry, and Katherine Hepburn all performed. The Ryman Auditorium is where the Grand Old Opry began. The auditorium has perfect acoustics and performers can be heard anywhere in the theater without the use of microphones.

The bus made a short stop at the Country Music Hall of Fame and then viewed Minnie Pearl's home. Betty Lou was surprised to discover that Minnie Pearl lived right next to the Tennessee governor's mansion, was a graduate of a finishing school and an eastern college, and doing charity work was her main love. They also drove by the homes of Loretta Lynn, Randy Travis, and other country stars.

In the evening they parked by the Ryman Auditorium and then walked to the Hard Rock Café for dinner. They discovered that on Thursday nights there is a River Fest within walking distance of the café. After eating they strolled down to the river and enjoyed watching people dance and listening to bands playing.

The weather was a perfect 75 degrees.

Later they returned to the Ryman Auditorium and enjoyed the play, "Lost Highway," which is the story of the life of Hank Williams. Betty Lou loved the woman playing the mother, because "she was an excellent actress and a great mimic."

One of the waitresses at the National Palace had suggested that they take the time to visit the Opryland Hotel and see the water shows. So on day three, they took her advice and "walked around for two hours in awe, because it was so magnificent it really took our breath away."

The hotel contains a river with flat boats that you can ride. Inside there is also a tropical rainforest, waterfalls, gazebos, and many quiet places to sit and rest. In the evening there are water shows, where the fountains are choreographed to organ music.

The hotel is huge and connected to a convention center. There are so many rooms that they have to use 5 digit room numbers. All the rooms face inside and have little wrought iron balconies that overlook the gardens, where people can enjoy their breakfasts. There are 23 different restaurants inside and a cup of coffee costs \$3.

In the afternoon, they went shopping at the outlet center behind their motel. Betty Lou, who is a shopping expert, was disap-

(Continued on page 8)

X *Celebrity Cruises*

Inaugural voyage opportunity for customers of Euclid Travel. Share in the excitement of Celebrity Cruises' newest magnificent ship, the **Mercury**, on one of its maiden cruises.

Exclusive
Limited Time Offer!

Western Caribbean Cruise

Starting at **\$1099** including air

November 16-23, 1997

Call 261-1050 Today!

EUCLID TRAVEL

22078 Lakeshore Blvd.
Euclid, Ohio 44123

Slovenians Should Communicate Through WWW

Editor:

More and more, we are no longer living in concentrated communities, even in parishes that were at one time almost entirely Slovenian. Cleveland's St. Vitus neighborhood, during my most recent visit, was a shock to me.

It no longer has the face of a Slovenian community. With the exception of special occasions when there is an event that gathers the Slovenes in the church or the school auditorium, at the National Home, etc., the people on the streets are not Slovenes, despite some storefronts still displaying Slovenian ownership.

What I'm getting at is that the links of the chain, that used to bind together members of the Slovene communities are disintegrating. This is of course understandable and is a way unavoidable, in fact expected.

True, there are still strong organizations with loyal members who are working hard with unselfish devotion to keep them alive and viable. But, how many have already entered into history, and how many are on the verge of doing so in the near future.

There used to be numerous publications that served the needs of our Slovenes concentrated in major cities or scattered throughout this vast country. Now, only American Home (Ameriška Domovina), and KSKJ Glasilo still provide us with the bulk of information about each other - and these are only weeklies (or less). They, along with the monthly Ave Marija, are virtually the only publications in the USA the Slovenes are able or willing to

keep alive. With ever diminishing number of subscribers, their future is also in question.

In fact, there is little need for Slovene publications to print news of the day concerning local, national or world events, since there are more than ample sources, for anyone interested, to stay informed.

The primary function of our weeklies is now to provide information related to activities in various lodges, and news and commentary about Slovenia, and the Slovenes scattered throughout the USA and the rest of the world.

Hence the "daily" is not required, nor affordable, and there is no need to regret that AD became a weekly. It is functioning admirably, and appreciated by all its readers as a valuable source of information about Slovenian political, social, religious, and cultural life, here and overseas.

Nor is there a justified reason to complain that the language is both English and Slovene. This is not just understandable, but desirable. If there is any concern that the younger generations should continue to have a sense of belonging, in fact, pride in their Slovene heritage, they have to have access to the contents of the publication. There are numerous articles printed in Slovenian in AD that I wish were translated and accessible to the English speaking generation.

Yes, I wish, and agree that the primary responsibility to teach the Slovene language, and instill a deep love for it, lies with the parents, and the schools and parishes.

But let's be realistic. This is happening only in rare

instances, and in the long run or even the near future, it is doomed to failure. And intermarriages, where only one parent (who most likely is also not fluent in the Slovene language) is from a Slovene family, there is virtually no hope of any success, even if they live in one of the few still concentrated Slovenian communities, which most often is also no longer the case.

With fewer and fewer readers of our Slovene periodicals, something else must be initiated to stem the ever accelerating loss through dissipation, and to instill in future generations the sense of belonging to our heritage.

I propose that it is time to take a dive into the modern electronic communications web. Many of us have by now our own PCs and are familiar with the Internet, the World Wide Web, and E-mail. Those, to whom this is still all Chinese, will soon have to get their feet wet, like it or not. Eventually, having a PC in every home will be as common as is having a TV set.

Therefore I urge:

1. - That Home Pages be set up for every Slovenian publication, organization, lodge, parish, and it could be extended to include family or individuals who are able to, or wish to join. Each of these Home Pages should have a web connection (links) to each other.

2. - An index of E-mail addresses should be set up. Through such a directory, personal communications would be facilitated and simplified. Slovenes and persons of Slovene heritage in scattered locations will find each other, where now they may think they are the only ones living there. Many more advantages and opportunities would be realized through the use of E-mail. A

telephone book of E-mail addresses, of all the individuals of Slovene parentage who have them, and of the above home pages, would be invaluable. Of course, I realize that not all would wish to be listed, and this is understandable, but I hope they would be an exception.

3. - An assortment of Bulletin Boards have to be set up to serve the interests of users. Their topical arrangement would vary, from airplane modeling to dumplings in zupa. People are interested in exchanging commentary on: politics, sharing recipes, old war stories, searching for ancestors, making plans for get-togethers, etc. Another valuable service would be for singles to find a love match, in particular if one is looking for a Slovenian partner.

I see in the AD that John Mercina in his "100 Words or Less" column is already adept at using his PC, and there is also a Slovenians on Internet by Frank Tursic zuperman@ix.netcom.com column in the AD. Perhaps they, or Jim Debevec jim@buckeyeweb.com

owner of AD, would be interested and capable of setting up the above proposals. Or at least, they could find other advanced PC users who would volunteer for the job.

Please send suggestions and commentaries, and those of you who have a PC, talk it up with the connections you already have. I wish I could have you send E-mail to me at: jokorn@aol.com but regretfully, I'm only here (at my son's home) on a short visit. I'm returning to Oregon now, and I do not as yet have a PC to play with, to undertake the above wished-for objectives. *Le korajzno naprej!*

--Jaka Okorn

jim@buckeyeweb.com
zupermanix.netcom.com
ajarkol@rt66.com
tokalan@aol.com
puc@gsfc.nasa.gov
pucjan@juno.com
lravnkar@pmhslaw.com
102663.3152@compuserve.com
gregoro@sanders.com
okornd@ohsu.edu
tinab@lonestar.jpl.usta.edu
umpqua.hq@pioneer_net.com

WATJ 1560 AM
 PRESENTS
Weekend Polkas
Saturday
 8:00 a.m. - 10 a.m. Polkas with Al Markic
 10 am -12 Polka Spotlight,
 Host Joe Godina
 12 - 1 p.m. Mario's International Music
 Host Mario Kavcic
 1 p.m. - 3 p.m. Almar with Guest Musician
 3 p.m. - 5 p.m. Polkatime America
Sunday
 10 a.m. - 10:30 a.m. Magic Sound of the Button Box
 Host John Pestotnik
 10:30 a.m. - 11 a.m. Reflections of the
 New Slovenia
 Hostess Linda Cimperman
 11 a.m. - 1 p.m. Polka Fun With Al & Harry
 Host Al Markic & Harry Faint
 1 p.m. - 2 p.m. Polka Tributes
 Host Al Markic
 2 p.m. - 3 p.m. International Hour
 Host John Krizancic
 3 p.m. - 5 p.m. Polkatime America

Lavrisha on WKT X
 Paul Lavrisha can be heard on WKT X Radio AM 830 on your dial.
 He broadcasts on Sundays from 11:30 a.m. until 12:30 p.m. His program is called "Slovenia."
 Paul can be reached at (216) 391-7225. His address is Lavrisha Construction, 6507 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103.
 WKT X Radio serves Cortland, Warren, Youngstown, Cleveland, Akron, Canton, Northeast Ohio and Western Pa.

SPECIALIZING IN FIRE DAMAGE REPAIR
YANESH
 BROS.
CONSTRUCTION CO., INC.
 William S. (Bill) Yanesh
EAST 29013 EUCLID AVENUE WICKLIFFE, OHIO 44092
 943-2020
 943-2026
WEST 12205 SOBIESKI ROAD CLEVELAND, OHIO 44135
 941-5010
 941-3358

J. F. Optical
50% Off
Selected Quality Frames
FREE GLAUCOMA TEST
 Call for Appointment
 (216) 531-7933
 775 E. 185th St., Cleveland

Perkins
Restaurant
22780 Shore Center Dr.
Euclid, Ohio 44123
216-732-8077
Operated by Joe Foster

At Slovenian National Day celebration in Los Angeles, Calif., 98-year-old Slovenian Olympic gold medal gymnast Leon Stukelj (center) is joined by (left to right), Slovenian Ambassador to the United States Ernest Petric, Los Angeles Councilman Tomaz Zajc, Slovenian Honorary Consul Mark Ryavec, and his sister, Dr. Carole Ann Ryavec.

(Continued from page 1)
games in Berlin in 1936, Stukelj won a silver medal on the rings.

Following his welcome at the Coliseum, Mr. Stukelj went on to the Los Angeles County Board of Supervisors where he was officially welcomed and recognized for his achievements as an athlete by Supervisor Zev Yaroslavky, president of the Board, and the other members of the Board. The Los Angeles City Council also honored Stukelj for his athletic accomplishments in a ceremony in City council Chambers.

Stukelj was also a special guest, along with Slovenian Ambassador to the United States Ernest Petric, at the first Slovenia National Day celebration in California organized by Slovenia's Honorary Consul Mark Ryavec. The celebration, on the evening of June 25, included the premiere of "The Torch Bearer," a documentary film of Stukelj's life, remarks by Dr. Petric, and music by the Fred Mlakar Band.

Wine, donated by Slovenian winemakers Movia, Istenic, Metlika and Vipava,

Ivo Ravnic, left, a Slovenian-American leader from Oakland, California, invites Leon Stukelj to visit the San Francisco Bay area.

was flown to California especially for the occasion by the Consul, Mark Ryavec.

Members of the Slovenian community from throughout California joined the Ambassador, Honorary Consul, Leon Stukelj and representatives of the city and county of Los Angeles and diplomats representing 16 countries in congratulating Slovenia on its independence.

Following his stay in Los Angeles, Mr. Stukelj went on to Oklahoma City to be inducted into the newly chartered International

Gymnastic Hall of Fame founded by Olympic gymnastic stars Bart Conner and Nadia Comaneci.

Mr. Stukelj's trip to Los Angeles and the National Day celebration were generously supported by Ambassador Petric and the Slovenian Embassy, the Public Relations and Media Office of the government of Slovenia, the Slovenian Ministry of Foreign Affairs, the Slovenian Tourist Board, the Slovene National Benefit Association, and by scores of individual Slovene-Americans.

Stukelj is honored by the Los Angeles County board of Supervisors for his athletic achievements. From left to right, Supervisor Gloria Molina, Honorary Consul Mark Ryavec, Supervisor Yvonne Burk, Stukelj, and Supervisors Don Knabe, Zev Yaroslavsky and Mike Antonovich.

Slovenian Cultural Center Says 'Thank You'

How do you say thank you was the question – and the answer was soon found. The Slovenian Cultural Center, searching for the right way to express gratitude to its members for many years of loyalty and support decided that Sunday, June 22nd would be the day and dinner the time.

Then came the decision on the right way to say it. So, the words of gratitude were spoken plainly, honestly and directly: "We thank you all for the support, hard work, dedication, diligence and loyalty as members of the Slovenian Cultural Center."

Under a banner that said "Bog živi vse slovene pod streho hiše ene" the welcome was given by Mojca Magajne, the youngest committee member. Extending more words of greeting, Vice-President Stan Markun repeated the gracious sound of the words recited by Tony Tkalec earlier – "Slovenski Dom" by Nandy Puc. In this poem Mrs. Puc successfully counted all the work and efforts of the members who have made the Dom truly a home and welcoming place for Slovenians of all ages and all interests.

There was great applause for the 11 representatives of the fraternal, social and cultural organizations called upon by Martin Hozjan, President. Almost \$100,000 in monetary donations was represented by the contributions of these groups. The acknowledgment of these major donations will be made permanent in an engraved plaque with all the names that will be placed in an auspicious location in the Dom. The traditional Slovenian toast was made by Hozjan – and everyone joined in singing the words of "Kol'kor kaplic, tol'ko let!" led by Mike and Mark Magajna. Then followed the invocation by Fr. Vendelin Spendov, OFM.

With the sounds of a bright accordion polka,

Mark Cepon led the parade of waiters carrying slovenski Krožnik platters heaped with favorite meats and sausages. After all the trimmings were served to delighted guests, and it seemed that there could be nothing more delicious to eat, each one was served a plate of sweet-filled "palačinke" for dessert.

And, who were these miracle cooks that we have at the Dom who always come up with the most wonderful food and service? Somehow we all knew that the magic hands of Fani Fritz and Zvonka Zizek were at the lead, and many diligent members were there to help.

On the menu were Slovenian "pečenice" home-made by Peter and Mary Ann Jakopec of Milwaukee who came to spend the day, grilling and preparing this special treat.

The Slovenski Dom was the brightest spot in town on this sunny Sunday – inside it was all smiles and joy – outdoors the view of green grassy slopes and shade of our baby Lipa trees – together a most pleasant experience. Some of us lingered – some drove off to other events and home – some hiked up to the balina courts for an afternoon game – and everyone left knowing one thing, this is our home where everyone is welcome and everyone is appreciated!

Slovenian Seniors Hold Picnic

The Federation of American Slovenian Senior Citizens Clubs Annual Picnic will be held at the SNPJ Farm on Heath Rd on Wednesday, Aug. 20th.

Dinner will be served at 1 p.m. by Julie Zalar. Music for dancing will be by the Rhythmaires.

Dinner and admission is \$10.00. Admission only is \$3.00. For tickets see club members or call Ralph at 731-9569.

MAJOR & MINOR AUTO REPAIRS
FOREIGN & DOMESTIC
STATE EMISSIONS INSPECTIONS

DIESEL ENGINE REPAIRS
4 WHEEL & FRONT WHEEL DRIVES
COMPLETE DRIVE-TRAIN SERVICE
FRONT END ALIGNMENT

EUCLID SUNOCO SERVICE

222ND STREET
940 East 222nd Street
261-9544

200TH STREET
470 East 200th Street
481-5822

APPROVED
AUTOMOTIVE REPAIR
Joe Zigman, owner

Allied Soldiers Disappeared in Slovenian Alps

By CHRIS HEDGES
LOGARSKA DOLINA, Slovenia - In the winter of 1944-45, with the Germans retreating up the Balkan peninsula and Tito's Communist Partisans poised to take power in Yugoslavia, some British and American soldiers found themselves cornered by German units in the ravines of the Slovenian Alps.

As they struggled to stay one step ahead of the Germans, a handful disappeared. Some were captured and executed. Others died in combat. But a few including two Americans, were probably killed by the Partisans whom they had come to Yugoslavia to assist, historians say.

One of the surviving Americans, Robert Plan, 77, who parachuted into Yugoslavia in 1944 as a member of the Office of Strategic Services mission assigned to the Partisans, is now retired and living in Trieste, Italy. From time to time he comes back looking for clues to the fate of his wartime colleagues.

Mr. Plan, a Croatian-born American who grew up in New York and went on to work for the Central Intelligence Agency in Europe, Africa and Latin America, spent almost a year in the Karawanken Alps on a mission in which 87 British and 33 American soldiers were

assigned to the Slovene branch of the Partisans. Slovenia was part of Yugoslavia.

Mr. Plan's first, and in his eyes, greatest triumph came two years ago when he found the mass grave that held the body of his commander, Capt. Charles O. Fisher, on a remote slope. Until the discovery, Captain Fisher was listed as missing.

He was killed along with 16 Partisans after they were captured by German soldiers, who had mounted a big offensive in the Slovenian Alps in December 1944. Now, on a remote hilltop a few miles from where they were slain, they are buried at a monument in a collective grave that holds the American officer and 192 Partisans.

The British and American soldiers were trying to build a resistance movement in southern Austria and blow up rail lines connecting Germany to Italy and the Balkans.

But with the impending German defeat, the Partisans, whom the Allies supplied with tons of air-dropped arms, began to obstruct their work. The Partisans - Communists who hoped to seize parts of southern Austria and Trieste - did not want the Allies to get a foothold in the area of Austria that they wanted to annex.

Increasingly focused on the struggle to control post-war Yugoslavia, the Partisans began to stockpile weapons and to avoid German units. By the fall of 1944, the Allied officers found themselves carefully watched and denied even routine intelligence reports from Partisan commanders.

On a recent visit here, Mr. Plan sat in a mountain inn with a former Partisan commander, Bozidar Gorjan, 74, a courtly man who also fought in these steep, snow-capped mountains.

Mr. Gorjan was visibly disturbed when speaking of the struggle of the Partisan fighters and savage reprisals carried out by the Germans against villagers who aided them.

Mr. Gorjan had no information on the disappearance of the two American operatives, Julius Rosenfeld and Ernest Knoth. Mr. Plan said he had heard persistent reports that the two men had made their way to a hidden Partisan hospital deep in the mountains, their feet badly frostbitten.

"If they had tried to leave the hospital on their own, which, knowing Rosie, was quite possible, the Partisans would have shot them," Mr. Plan said. "The Partisans didn't want the location of these hospitals exposed."

--New York Times, July 10

Why It is Called 'Snail Mail'

Just to let you know that the American Home dated May 1 was received June 14th.

--Daniella Stoyan
Long Island, NY

Enjoys paper

Enclosed is a \$35.00 check for a year's renewal which includes an extra \$5.00 toward costs.

I enjoy the Ameriška Domovina very much. Keep up the good work.

--Mary Mora
Ford City, Pa.

Enjoy Singers and Musicians from Slovenia at SNPJ Farm

Enjoy your favorite folk songs from Slovenia at SNPJ Farm. The Deseti Brat Octet from Ljubljana appears in concert on Sunday, July 20, at 3:00 p.m. Joining the singers are the Veseljaki, a youthful Alpine trio performing in the tradition of Avsenik and Slak.

After the concert, the Sumrada Brothers Band provides four hours of the finest in Cleveland-style polka entertainment. Admission for the concert and dance is only \$3. Dinners are served from 1 to 3, with sandwiches and refreshments available all day.

SNPJ Farm is located on Heath Rd., off Chardon Rd. (Route 6) in Kirtland, Ohio, three miles east of Route 306.

--Joe Valencic, president
Cleveland Federation of Lodges

Lemon Picnic Cake

- 1 yellow cake mix
- ¾ C. oil
- ¾ C. water
- 1 pkg. instant lemon pudding mix
- 4 eggs

Combine cake mix, oil, water and pudding mix and beat 2 minutes. Add eggs, one at a time. Beat thoroughly. Pour into greased and floured 9x13x2" pan. Bake 40 minutes at 350 degrees. While hot, prick entire top with a toothpick. Pour over glaze made with the following:

- GLAZE:**
- 2 C. confectioners' sugar
  - 1/3 c. orange juice
  - 2 T. melted butter
  - 2 T. water

Combine all ingredients and beat well. Pour over cake.

June 11, 1977

Members of the Fantje Na Vasi prepare for its first performance in Johnstown, PA. Also performing at the Slovenian Festival were the Kres dancers from Cleveland, and the Zvon Oktet from Fairfield, Connecticut.

The Fantje invite everyone to its 20th anniversary concert on Saturday, October 4th at the St. Clair Slovenian National Home in Cleveland. For further information call (216) 352-7455 after 8 p.m.

Tony Petkousek's Radio
— SINCE 1961 —
WELW - 1330 AM (East) 1380 AM (West)
Simulcasting Daily 3:15 / Sat. 12-2 pm

(KOLLANDER POLKA TOUR HEADQUARTERS)
971 East 185th Street • Cleveland, Ohio 44119

TONY PETKOVSEK • CO HOST— JOEY TOMSICK • Featuring— ALICE KUHAR DUKE MARSIC
PATTY SLUGA
(216) 481-TONY (8669) or KOLLANDER (216) 692-1000

Slovenia Travel Tip
CLEVELAND to MUNICH
from **\$595** plus tax

Valid for Travel after September 15th
Restrictions Apply. Rate is based on availability.

This is an inexpensive way to get to Slovenia!
Fly to Munich on major U.S. carrier & drive into Slovenia at our very low car rental rates. Call Today!

Kollander Travel
(216) 692-1000 • 800-800-5981
We'll make ALL the arrangements for you!

 SIMS BROS. BUICK, INC.
21601 Euclid Ave.
481-8800

SIMS CHRYSLER PLYMOUTH, INC.
20941 Euclid Ave.
692-3900

St. Vitus to "burn" renovation loan papers at summer picnic

St. Vitus Parish, established in 1893 as the first American Slovenian Catholic parish in the state of Ohio will officially "burn" the loan mortgage papers on the fully paid-off bank loan for the completed renovation of the interior of the church.

The "burning" ceremony of the mortgage papers will occur at Slovenska Pristava in Harpersfield, July 20 around 7-7:30 p.m. in the dance hall area.

Raffle funds from this summer picnic will be used to repair the original Holt

kamp organ.

The day will begin with a 12:30 Mass at the dance hall. Meals at \$10 for adults and \$5 for children will follow. Other foods will be available throughout the day. Dance music will begin in the afternoon. Various "maritime" activities will occur at the swimming pool. If this hot weather persists, the Pristava swimming pool will be a welcome relief.

Come on out, meet your friends, help the church, have a good time. Your presence is requested.

"THE ORIGINAL"

"OUR BUSINESS IS LOOKING UP"

FULL LINE OF SPECIALTY CLEANING SYSTEMS

Acoustic Ceiling Cleaning • Light Fixture Washing
Relamping • Wall Washing • Mini Blind Cleaning
Ultra-Sonic Cleaning

Interior/Exterior Painting • Aluminum Siding Refinishing

3857 EAST 65TH STREET
CLEVELAND, OHIO 44105
(216) 641-5762

JOE PRZERACKI

Australia

14 Day Kollander Tour Escorted by
CECELIA DOLGAN & MATT GRDADOLNIK
SYDNEY - MELBOURNE - CAIRNS
November 19 - December 2, 1997

SOME OF OUR TOUR FEATURES:
Dinner Parties at local Slovenian Homes / Railroad Journey through Kuranda region / Skyrail Cable Car across Rainforest / Lobster Dinner at Phillip Island / Aboriginal Entertainment / Coffee Cruise of Sydney Harbour / Great Ocean Road Tour / Barrier Reef Sightseeing Cruise / Penguin Parade

14 DAY TOUR ALSO INCLUDES: Airfare / Hotels / Inter-Australia Flight / Tour Guide throughout / Buffet Breakfast daily
Escorted throughout by Cecelia & Happy Matt!

Kollander World Travel
(216) 692-1000 • 800-800-5981
Call for brochure & reservations

Independent and
Catered Living

A RETIREMENT COMMUNITY

- Private garden apartments
- Housekeeping
- Planned activities
- Transportation
- 24 hr. Emergency Pull Cord
- Free Laundry Facilities
- Nutritious Meals
- No endowment or entrance fee

Call us today for a lunch and tour

25900 Euclid Avenue
Euclid, Ohio 44132
261-8383

Coming Events

Friday, July 18

Steak dinner at Slovenian National Home, E. 80th St., serving from 5:30 to 8 p.m. Donation \$9.

Friday, July 18

Dance at West Park Slovene Home, 4583 W. 130 St., Cleveland, 7:30 p.m. Music by Dan Peters.

Saturday, July 19

Pristava Campers Association dinner from 6 to 9 p.m. at Slovenska Pristava. Steak \$15, chicken \$10. Call 256-9237 for tickets.

Sunday, July 20

St. Vitus summer picnic at Slovenska Pristava with 12:30 Mass. Barbecued ribs and chicken dinner 1:30 to 3:30 at cost of \$10 adults, \$5 child. Maritime games in pool from 4 - 4:30 p.m. Dancing follows.

Sunday, July 20

Deseti Brat Octet from Ljubljana and Veseljaki singers appear at SNPJ Farm, Heath Rd., Kirtland, Ohio. Admission \$3. Dinners 1 to 3 p.m. with sandwiches and refreshments available all day.

Friday, July 25

Dance at West Park Slovene Home, 4583 W. 130

St., Cleveland, 7:30 p.m. Music by Dan Peters.

Sunday, July 27

St. Anne KSKJ Lodge No. 150 Feast Day Mass at St. Lawrence Church, Newburgh, Ohio, at 10 a.m. Dinner at Sterle's at 12 noon.

Sunday, July 27

St. Vitus Slovenian School picnic at Slovenska Pristava. Mass at 12:30, pork roast dinner follows at a cost of \$10 adults; \$5 children.

Friday, August 8

BB-Q Rib Dinner sponsored by Slovenian National Home, E. 80th St., Cleveland. Serving from 5:30 to 8 p.m. in Clubroom.

Sunday, Aug. 17

Second Picnic of Slovenian Cultural Society (Triglav) at Triglav Park in Wind Lake, Wisconsin.

Wednesday, Aug. 20

Fed. of American Slovenian Senior Citizens Annual Picnic at SNPJ Farm on Heath Rd. Dinner 1 p.m. by Julie Zalar. Dance music by Rhythmaires. \$10. For tickets see club members or call Ralph at 731-9569.

Sunday, Sept. 7

St. Vitus Altar Society

Annual Chicken & Roast Beef Dinner in St. Vitus Auditorium.

Sunday, Sept. 21

Wine Festival of Slovenian Cultural Society (Triglav) of Milwaukee to be held at Triglav Park in Wind Lake, Wisconsin.

Saturday, Oct. 4

Fantje na Vasi 20th Anniversary Concert, St. Clair Slovenian National Home, 7 p.m. For information, call (216) 352-7455.

Sunday, Oct. 5

Upstairs Dance at Slovenian Society Hall, 20713 Recher Ave., Euclid, Ohio. Walter Ostanek from 4 to 8 p.m. on stage; Sumrada Brothers from 7:30 to 9:30 p.m. in the Annex. Special guests Zeke & Charlie. Benefits Zarja, Jadran, Circle #2, Glasbena Matica, Fantje na Vasi. Sponsored by George Knaus. Tickets at Polka Hall of Fame or Nottingham Tavern, or call 481-9300 or 943-0553.

Sunday, Oct. 12

St. Mary's (Collinwood) Alumni Dinner in auditorium, following noon Mass. Cost \$12.

ST. VITUS CHURCH'S FAMILY DAY PICNIC SUNDAY, JULY 20, 1997

SLOVENSKA PRISTAVA - HARPERSFIELD, OHIO

A SPECIAL MESSAGE.....July 13, 1997 Dear Parishioners and Friends!
This is just a friendly last minute invitation to you and your family to come to our parish annual picnic at Slovenska Pristava on Sunday, July 20, 1997. Help make the picnic friendly and fun-filled for everyone. Pass the invitation to others you know. See you at the picnic!

Hope you can come.
Father Joseph Boznar, Pastor

13. Julij, 1997 Dragi farani in prijatelji!

Vsakoletni farni piknik bo v nedeljo 20. julija. S tem pismom Vas prijazno vabim, da za gotovo pridite na piknik, in se druge povabite naj pridejo z Vami. Skusajmo po najboljših močeh storiti vse, da bo ta dan vsestransko uspešen. Naj bo dan veselja in prijateljskega razpoloženja. Pridite!

Vas iskreno vabi.
Joze Boznar, zupnik

PICNIC SCHEDULE

CHAPEL MASS: ..... 12:30 NOON
BARBECUE CHICKEN/RIB DINNER SERVING: ..... 1:30 P.M. TO 3:30 P.M.

ADULT DINNER TICKET: \$10.00
CHILDREN: 12 YRS. AND UNDER: \$5.00

KITCHEN OPEN: ..... 3:30 P.M. TO 8:00 P.M.
BAKE SALE: ..... 1:30 P.M. TO SELL OUT
BAR OPEN: ..... AFTER MASS ..... 1:30 P.M. TO 8:00 P.M.
SLOVENIAN AMERICAN NAT'L ART GUILD DISPLAY: ..... 1:30 P.M. TO 4:00 P.M.
CHILDREN'S GAMES: ..... 4:00 P.M. & 6:00 P.M.
POOL HOURS: ..... 11:00 A.M. TO 8:00 P.M.
MINI - RAFFLES: ..... 1:30 P.M. TO 8:00 P.M.
MAIN RAFFLE DRAWING: ..... 7:00 P.M.
DON SLOGAR ORCHESTRA: ..... 4:00 P.M. TO 8:00 P.M.

GOOD FOOD - REFRESHMENTS - GAMES - RAFFLES - MUSIC
CONTACT THE RECTORY FOR TICKETS - 216 - 361-1444

DEATH NOTICES

VINCENT J. HOCEVAR

Vincent J. Hocevar, 84, passed away in Meridia Euclid Hospital on Tuesday, June 24th.

Vincent was born in Cleveland. He was a Wickliffe resident for 38 years. Vincent served in the U.S. Army Air Force in World War II. He was retired from Ohio Gear where he was employed as a Machinist for 40 years.

Vincent was the brother of Mary and the following deceased: Joseph, Frank and Frances Urankar.

Friends called at Zele Funeral Home, 452 E. 152 St. on Thursday, June 26 where services were held on Friday, June 27 at 8:45 a.m. and at St. Mary Church (Holmes Ave.) at 9:30 a.m. Burial in All Souls Cemetery. Donations to St. Mary Church would be appreciated by the family.

FRANK J. STRANCAR

Frank J. Strancar passed away on Saturday, June 21 in Hartland of Mentor.

Frank was a lifetime resident of Cleveland. He was a member of SNPJ No. 142, and AMLA No. 51.

Frank was the devoted husband of Emma (nee Snyder); the father of Patricia Frantz, Richard (deceased); brother of John, Ernest and Rudy.

Funeral services were held Monday, June 23 at Zele Funeral Home; Rev. Joseph Bacevice officiated. Burial was in All Souls Cemetery.

CARST-NAGY

Memorials

15425 Waterloo Rd.

481-2237

"Serving the Slovenian Community."

In Loving Memory

First Anniversary

Anna Ancka Tominc Oberstar

July 14, 1996

Gone But Not Forgotten

In our prayers
And in our hearts

You are with us always,
Never forgotten

It has been a year since your passing, and we miss you dearly, but you are always with us. You are present in our hearts and minds and a portion of who you were and how you lived your life is still present in each of us. You taught us to value our family, our friends, and our religion.

During your life you faced more than your share of adversity. At an early age you were forced from your family and your homeland by a war which claimed the lives of many friends and family. Your formal education was limited, but you gained wisdom that could only come from a difficult life. You worked hard, cared for your family, and always kept God in your heart and in your home.

In your last years, your illness caused tremendous pain, but you never lost sight of your family or faith. You accepted your suffering as God's will and put yourself in his hands. When we questioned the will of God, you never wavered. You taught us a tremendous lesson in faith which none of us will ever forget.

We love you and will never forget you.

John, John, Tom, Tammy & Kirsten
Oberstar

Waukegan, Illinois

Zele Funeral Home

MEMORIAL CHAPEL

LOCATED AT

452 E. 152 Street

Phone 481-3118

Family owned and operated since 1908

How To Handle Heat-Related Emergencies

Heat Fatigue

Symptoms: Fatigue, weakness, diminished physical and mental efficiency, profuse sweating, rapid pulse, shallow breathing, appetite decrease, and insomnia. Skin feels cool and moist.

Cause: Prolonged exposure to hot, humid conditions.

Treatment: Rest in cooler environment until feeling better. Drink plenty of water.

Heat Cramps

Symptoms: Painful muscle spasms in the legs and abdomen. Heavy sweating. Cool, clammy skin. In extreme cases, mental confusion and convulsions.

Cause: Strenuous activity in hot, humid weather that causes heavy sweating and depletes the body's salt levels. According to the *American Red Cross Advanced First Aid Emergency Care Book*, heat cramps may also be caused by drinking large quantities of liquids without replacing salt lost through perspiration.

Treatment: Lightly massage affected areas. Apply cool, wet cloths. Replenish salt by drinking a few sips of salt solution (one teaspoon salt to one gallon water) every 15 minutes for an hour. Drink plenty of water. Avoid using salt solution treatment unless the water supply is unlimited.

Heat Exhaustion

Symptoms: Dizziness, weakness, possibly heat cramps, nausea, vomiting, headache, slow pulse (usually) and pale, cold, clammy skin. Profuse sweating. Victims may already have experienced heat fatigue symptoms.

Cause: Excessive exposure to heat, physical exertion during high humidity or after period of inactivity. Particularly susceptible: those who are heavy drinkers, obese, in poor general health or physical condition, or participating in demanding work or sports.

Treatment: Move victim to cooler environment. Have the person lie down - feet higher than head. Loosen restrictive clothing. Administer salt solution, followed by plenty of water, as long as the victim remains conscious. Apply cool water to skin. The person should rest in shade for at least 30 minutes. Seek medical assistance, if the victim loses consciousness, the condition worsens, or continues beyond one or two hours. Victim should stay out of heat for several days after suffering heat exhaustion.

Heat Stroke (Sunstroke or Hyperpyrexia)

Symptoms: Cessation of sweating. Sharp rise in body temperature. Weakness, nausea, headache, cramps, and pounding pulse. Skin feels hot and appears dry and flushed at first, turns ashen or purplish in later stages. Delirium, convulsions, loss of consciousness may occur.

Cause: A breakdown of the mechanism that regulates body temperature.

Treatment: Heatstroke is life threatening. Administer first aid immediately and get medical help. First aid includes lowering the victim's body temperature by removing clothing and immersing in a cold (not icy) bath or wrapping in wet sheet. Massage arms and legs to stimulate circulation. Give water after the body temperature drops and if the victim is not nauseated.

Dehydration

Symptoms: Loss of appetite, drowsiness, nausea, lethargy, discomfort. In severe cases, symptoms may include confusion, swelling of tongue, and dark yellow urine.

Cause: Lack of water and extreme water loss through perspiration, respiration, and urination.

Treatment: Rest in shade and drink water. Note. During vigorous exercise on a hot day, gallons of water may be lost through perspiration in just a few hours.

Sunburn

Symptoms: Red, painful skin. In serious cases, swelling of affected areas, blisters, chills, fever, headache, nausea. In the most severe instances, delirium and kidney failure.

Cause: Overexposure to sun. Some medications, especially antibiotics, increase sunburn risk.

Treatment: for mild sunburn, rub a light cream or oil on affected skin. In more severe cases, apply wet gauze dressings to sunburned areas and take aspirin to reduce pain. With extreme blistering, seek medical care.

Sunblindness

Symptoms: Burning, watery, or inflamed eyes and headache.

Cause: Intense direct or reflected sunlight.

Treatment: Bathe eyes with cold compresses and protect them for about 24 hours with bandages and/or dark glasses.

The sun, with all those planets revolving around it and dependent on it, can still ripen a bunch of grapes as if it had nothing else in the universe to do.

St. Vitus Slovenian School Picnic

On Sunday, July 27, the St. Vitus Slovenian Language School will have its annual picnic at Slovenska Pristava.

Mass will begin at 12:30 p.m., followed by a dinner of pork roast or spaghetti and meatballs for the children. Cost is \$10 for adults and \$5 for children.

Everyone is invited and welcome.

Who is Patron Saint of Slovenia?

In conversation last week I was asked who is the patron saint of Slovenia now that it is a separate nation from Yugoslavia. I don't know. Perhaps some of your readers can help me out.

--Anna-Marie Mozzicato

Internet
Ft. Myers, Fla.

Al Koporc, Jr.

Piano Technician
(216) 481-1104

"Our Family Has Been Here
to Serve You Since 1903"

— Serving Slovenian Families for 90 Years. —

Grdina-Faulhaber Funeral Home

17010 Lakeshore Blvd.
Cleveland, Ohio 44110

531-6300

For further information call Don Faulhaber—Funeral Director

Preplanned Funeral Arrangements Available

• Facilities Available Throughout Northeast Ohio •

The Irritating Cuckoo Birds of the German Forests

by Rudy Flis

The last few months I have seen articles about birds, and last month, "The Birds of Slovenia," in the American Home.

I have never been to Slovenia, but have spent 18 months in Germany. I was a foot soldier, and most of the 18 months were spent wandering the German countryside. Much of this time was in the beautiful forests of Germany.

Before I write more, I must explain something about the Army. The Army was like a new-born baby who has its days and nights mixed up. The result was many night problems, marching all night, and usually getting lost in the dark. If we didn't get too lost, and reached our destination before sunrise, we would take a break and try to get some sleep until our chow (food) arrived.

I was not a bird watcher, but there were three things I did watch. One was mail from home, especially from

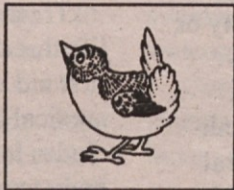
my sweetheart.. Number two was chow, I was always ready to eat. Three was the calendar, counting the days until I rotated home.

Once in awhile I would be wrapped up in my poncho, sleeping on the forest floor when sunrise came. I would be awakened by an irritating noise from a cuckoo bird, -- a bird I never saw, except in a clock.

This cuckoo bird was dead last on the "Birds of Slovenia" list. I think I know why.

This cuckoo bird drove me *kukavica*. I can laugh now, but in the forests of Germany, I often thought, "If I had a clip of ammo for my M-1 rifle, I would blow the trees out from under this pesky cuckoo bird.

But, alas, as much as I hated the live cuckoo bird, I sent my mom a beautiful cuckoo clock. It hangs in our kitchen. The cuckoo bird no longer irritates me, nor would I ever consider shooting it. Time heals all wounds as I mellow with age.

Pristava Campers

Offer Steak Dinners

The Pristava Campers Association are sponsoring a steak dinner on Saturday, July 19 from 6 to 9 p.m. Dinner tickets (steak \$15 or chicken \$10) are available from camping members or by calling Tom or Margie Znidarsic at 256-9237. Advance purchase is recommended; a limited number of extra dinners will be available that evening. Hope to see you there!

--Mary McMurray

Meeting

The Newburgh-Maple Heights Pensioners Club meeting is scheduled for Wednesday, July 23 at Stafford (#1 Pavilion) Park at noon. Chicken dinners will be served for \$2.00 See you there.

--Richard J. Galla
Sec.y.-Treas.

Donation

A great big thank you to M. L. Zupancic of Broadview Heights, Ohio who donated \$20.00 to the Ameriška Domovina.

Slovenia's NATO loss may be EU's gain

SALZBURG, Austria -- It's possible that NATO's decision earlier this month not to invite Slovenia for membership may actually help Slovenia in its bid for European Union membership, Slovene Prime Minister Janez Drnovsek said.

--Robin Verhose
Business News Network

Fields of wheat cover more of the world's farmland than any other crop.

Slovenia's Sava deals with Goodyear

LJUBLJANA -- Shareholders of Slovenian unlisted tire-maker Sava last Thursday approved the company's plan to form two joint ventures with Goodyear Tire & Rubber Co., Sava's spokeswoman Vera Drasak said.

She said the contract between the two firms was expected to be signed by the end of August.

In May, the two companies said they would form a tire-making unit where Goodyear would take a 60 percent interest, and an engineering product company in which Goodyear would have a 75 percent stake.

--Robin Verhose
Business News Network

Old mufflers never die. They're just exhausted.

Perfect vacation...

(Continued from page 1) pointed. The prices were higher than in Ohio or Pennsylvania, because of the 8 1/4% Tennessee State Tax.

On their last night in Nashville they took a Grey Line bus to the Grand Old Opry, because they didn't want to bother with driving and parking. There was also a trolley available that picks people up from the different motels/hotels, and stops all over town.

They were disappointed in the Grand Old Opry, where they witnessed the recording of an actual broadcast. "Our seats were bad, there were tons of people, and it was very corny and loud. Tickets cost \$22 apiece and it lasted from 7:30 until 11 p.m., which was too long for us." Nobody interesting showed up that night to make it the usual magic performance.

Betty Lou and Ray both felt it was a great vacation, even with an event that wasn't quite what they expected. The weather was great, the flowers were in bloom, and the sun was shining. They were glad they took the time to get away.

If you can't decide what to do or where to go this summer, call Euclid Travel at 261-1050 and have one of the vacation experts help you make plans for your "perfect vacation."

Specialists In
Corrective Hair Coloring

tina & brenda's

HAIR SALON

5216 Wilson Mills Rd.
Richmond Hts., Ohio 44143

461-7989 / 461-0623

LAVRISHA

Construction and Repair

plus Windows, Doors, Awnings, Railings

AND... on Sundays Listen to
"SLOVENIA" Radio on AM 830 WKTX
from 11:30 A.M. TO 1:00 P.M.

PAUL M. LAVRISHA
6507 St. Clair Ave., Cleveland OH 44103
(216) 391-0035 - Fax: 216) 391-7225

Stop in for all your holiday beverages
and snacks!

CAPITAL BEVERAGE

Select Beer - Wine - Champagne & Imports
-- SPECIALTY ITEMS --
(216) 361-1229 Fax (216) 361-1229
SHARON K. Manager
6104 St. Clair Ave., Cleveland 44103

486-5882

HOFFMAN T.V. SERVICE-SALES
Expert VCR, Stereo, and T.V. Repair
Fast Professional Service
Buy - Sell - Trade

MELVIN S. HOFFMAN
Owner

692 East 185 St.
Cleveland, Ohio 44119

REALITY TITLE AGENCY, INC.

77 N. St. Clair * Suite 103 * Painesville, Ohio 44077
Phone: (216) 951-6711 * (216) 352-6188
FAX: (216) 352-1709

RESTAURANT/DELI FOR SALE

Adria Restaurant and Deli. Business only. Includes D2,
D2X and 06 liquor license and all equipment

For more information to arrange
for private showing call **Don Kirk**
431-6825 302-3632

STOP IN AT

BRONKO'S

Drive-in Beverage

510 East 200th St. DMH Corp.
Euclid, Ohio 44119 531-8844

Summer is here and we are ready
to serve you at our famous well stocked

DRIVE-THRU

Imported Slovenian Wines
Radenska Mineral Water -
Various Soft Drinks & Snacks
We have Ohio Lottery and
Instant Ohio Lottery tickets

Open Mon. - Sat. 10 a.m. - 10 p.m.
Sunday (No wine sold) 11 a.m. - 5 p.m.
Owner - David Heuer

**Great Income
Opportunity**

FOR SALE: 3-Store
Commercial Building,
200th Street, Euclid area.
Serious inquires only.
Call (216) 352-0476 after
7 p.m.

(28-29)

MARK PETRIC
Certified Master Technician

Petric's Automotive Service

Foreign & Domestic
General Auto Repair

(216) 942-5130

33430 Lakeland Blvd., Eastlake, Ohio 44095 / LOCATED IN REAR

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave, Cleveland, OH 44103-1692
Telephone: 216/431-0628 — Fax: 216/361-4088

AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 024100)

James V. Debevec — Publisher, English editor
Dr. Rudolph M. Susel — Slovenian Editor

Ameriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:
Rt. Rev. Msgr. Louis B. Baznik, Michael and Irma Telich,
Frank J. Lausche, Paul Košir

NAROČNINA:

Združene države in Kanada:

\$30 na leto za ZDA; \$35 za Kanado (v ZD valuti)
Dežele izven ZDA in Kanade: \$40 na leto (v ZD valuti)
Za Slovenijo, z letalsko pošto, \$160 letno

SUBSCRIPTION RATES

United States and Canada:

U.S.A.: \$30 per year; Canada: \$35 in U.S. currency
Foreign: \$40 per year U.S. or equivalent foreign currency
\$160 per year airmail to Slovenia

AMERICAN HOME (ISSN 0164-68X) is published weekly for \$30 per year by American Home Publ. Co., 6117 St. Clair Avenue, Cleveland, OH 44103-1692. Periodicals postage paid at Cleveland, OH. POSTMASTER: Send address changes to AMERICAN HOME, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103-1692.

No. 28 Thursday, July 17, 1997

»Glasilo kanadskih Slovencev«

V obdobju, ko smo prej primorani poročati o izumrtju kakšnega slovenskega časnika, je razveseljivo, ko lahko poročamo o rojstvu novega. Tako se je zgodilo letos med rojaki v Kanadi, ko je pričel izhajati dvomesečnik Glasilo kanadskih Slovencev/The Voice of Canadian Slovenes, v Torontu. Izšle doslej so štiri številke, v zadnji, za julijavgust 1997, je Ivan Plut, predsednik Vseslovenskega kulturnega odbora, naslovil na bralce sledeče besede:

Z velikim veseljem opazujem naraščajoče število poslušalcev slovenske radijske ure Glas kanadskih Slovencev (vodi jo ga. Marija Ahačič-Pollak, op. ur. AD) in naročnikov publikacije Glasilo kanadskih Slovencev, kar dokazuje, da se zavedate vloge teh komunikacijskih sredstev v naši izseljenski realnosti. Naši mladi ljudje se oddaljujejo od organizirane slovenske skupnosti, pa tudi starejši ostajajo osamljeni v svojih domovih. Časopis in radijska oddaja jim prinašata v njihove domove novice iz slovenske skupnosti, slovensko besedo, pesem in kulturo.

Vseslovenski kulturni odbor je uvidel potrebo po časopisu, ki bi nas informiral in povezoval, zato je z začetkom letošnjega leta poleg radijske ure začel izdajati Glasilo. Največ zaslug za to ima bivši predsednik Vseslovenskega odbora Jože Slobodnik, ki je s svojo izdatno finančno podporo zagotovil enoletno izhajanje Glasila. Upam, da bodo njegovemu vzgladu sledili tudi drugi slovenski podjetniki v Kanadi. Slovenska podjetja, ki oglašajo v Glasilu, nas seznanjajo s svojo gospodarsko dejavnostjo, obenem pa nam s svojo podporo pomagajo ohranjevati slovensko dediščino v Kanadi in krepiti našim ljudem in njihovim potomcem slovensko narodno zavest.

Za redno izhajanje Glasila je potrebno veliko truda. Vse delo, od pisanja člankov, zbiranja gradiva in lektoriranja, do tehničnega oblikovanja in administrativnega dela člani uredništva in uprave upravljajo brezplačno, ker se zavedajo, kako pomembno kulturno poslanstvo opravljajo. Z naročnino na Glasilo boste pokazali, da cenite njihovo delo in da ste pripravljeni tudi vi prispevati, da bo ta publikacija postala glasilo vseh Slovencev v Kanadi. Le z velikim številom naročnikov bi stroške tiska in poštnine lahko zmanjšali, zato vas prosimo, da se naročite na Glasilo in si tako zagotovite redno prejemanje te publikacije. Da bo Glasilo resnično odsev celotne slovenske skupnosti v Kanadi, vas naprošamo za dopise in poročila o društveni in kulturni dejavnosti.

Slovenci se ne zavedamo kako pomembno je, da sami sebi pomagamo pri ohranjanju slovenstva v Kanadi. Podpora slovenskemu časopisu in radijski oddaji je osnovni korak v tej smeri.

Se nekaj informacij. Urednica Glasila je Nives Čorak, ki se je udeležila nedavnega srečanja urednikov slovenskih medijev po svetu v Sloveniji, na katerem so iz ZDA sodelovali podpisani, Janez Nemeč, Vida Košir in Corinne Leskovar. Velika večina dopisov je v slovenščini, nekaj jih je tudi v angleščini, torej gre za dvojezičen časopis. Enoletna naročnina za ZDA (6 številčk letno) znaša \$30, z zračno pošto \$50, naročite ga lahko na: Glasilo kanadskih Slovencev, 770 Browns Line, Toronto, Ontario, M8W 3W2, Canada. (Naslov je mnogim znan tudi kot »Kastelic Building«). Pričujoča številka je imela 24 strani v formatu, podobnem reviji Zarja Slovenske ženske zveze, zelo lepo oblikovan s številnimi fotografijami.

Dr. Rudolph M. Susel

Župnija Gospodovega rojstva v San Franciscu

SAN FRANCISCO, Kalif. - V soboto, 28. junija, je naš župnik Cheslaw Ribatsky odvezal v našem cerkvenem zvoniku oba zvonova, ki ju je že pred 30 leti zaradi neprijaznih sosedov zavezal k »molčanju« taktatni župnik Vital Vodušek.

Za večino župljanov je bil »bim-bom« veliko presenečenje. Kar brez obotavljanja so vsi pohiteli gor po stopnicah v svojo priljubljeno cerkev. Tudi mali zvonček je pozval na med povzdigovanjem. Zdaj bo spet lahko s kora zadonela pesem: »Zvonovi so zapeli, pripravljen je oltar. V svetišče prihiti smo uživati božji dar.«

Radi prihajamo v našo vedno lepo okrašeno cerkev, saj nam srca razveseljuje ubrano slovensko in hrvaško petje, slišimo tudi berila v treh jeziki. Poljaki imajo svojo službo božjo s petjem vse v poljščini.

Nadvse prirčno je bilo v maju na Materinski nedelji: med sv. mašo je bilo krasno zborovo petje (vmes tudi solo Diane Fir), nato so moški pevci pred oltarjem z mašnikom Rev. Ribatskyjem ubrano peli litanije Matere božje. Mi smo ob spremljavi orgel (g. Šimenc) veselo odpevali. Ob koncu je župnik tudi sam osebno čestital materam in drugemu ženskemu svetu, ko je vsaki podaril lepo vrtnico. Spodaj v dvorani je sledil lepo pripravljeni

program, kjer je na odru spet lepo zapel naš moški zbor.

Za očetovski dan so dekleta v narodnih nošah veselo zapele nekaj primernih narodnih pesmi. Na programu so bile tudi druge točke.

Na našo zadnjo junijsko nedeljo smo se spominjali štiriletnice zaprtja naše cerkve. V molitvi smo se posebno spomnili tistih naših župljanov (10), ki so v tej dobi umrli in je bilo treba najeti drugo cerkev za pogrebno sv. mašo.

Bil je pa to nedeljo tudi poseben veseli dogodek: prvokrat v naši na novo odprti cerkvi je bil spet krst. Naš večletni cerkveni pevec Jože Jakša in njegova prijazna žena Lojzka sta mi v dvorani s ponosom predstavila njunega vnučka, ki je tisti dan z imenom Martin Joe postal dedič božjega kraljestva. Botra sta mu bila Martin Jakša in Susan Stalcer, otrokova starša sta Franc Plut in Jožica rojena Jakša, ki nam navadno ob nedeljah gladko čita berilo v slovenščini.

Jožica nam je znana že iz leta 1983, ko je ob 80-letnici naše župnije napovedovala točke programa na odru, ko je 17 slovenskih in hrvaških otrok, oblečenih v narodne noše, veselo prepevalo, rajalo in igralo na instrumente (violino in flavto).

Jožica je njen ženin Franc Plut sta v juniju 1994 pohitela,

da je bila njuna poroka še v naši cerkvi, preden nam je bila odvzeta. Z zaupanjem v božjo Previdnost sta prihajala ob nedeljah k molitvi pred zaklenjenimi vrata. Hvala Bogu! Bili smo uslišani.

Od 24. do 28. junija je bilo ob našem morskem zalivu (Oakland in San Francisco) mogoče slišati mladinsko petje 15 zborov in solistov na mednarodnem tekmovanju. Med njimi je bil tudi slovenski dekliški zbor (blizu 50) »Carmina Slovenica« iz Maribora. Slovenske deklice so bile za petje oblečene v belo, plesalke pa za belokranjske narodne plese v belokranjskih narodnih nošah. Dobili so dve nagradi. Pa tudi v Celju v Sloveniji so imeli otroci slovenskih osnovnih šol tekmovanje v petju ob koncu šolskega leta.

»Sloven'c je rad vesel. Kaj da ne bi pel? Njemu pesmi iz srca tekó.« Mnogi Slovenci in drugi verniki radi prihajajo ob nedeljah in praznikih v našo cerkev, ker vedo, da bodo vselej slišali lepo petje.

Angela Gospodarič

† Ivanka Stanovnik

LORE CITY, Ohio - Žalostna sporočam prijateljem in sotprenom iz begunskih taborišč v Avstriji, da je v zgodnji jutranji uri 27. junija dotrpela, izmučena od neizprosne bolezni, v 81. letu starosti, Ivanka Stanovnik rojena Kral. K večnemu počitku je bila položena 30. junija. Pridružila se je svojim 3 bratom mučencem.

Svojo zupuščino je skrbno, dokler je še mogla govoriti, namenjala trpečim, ubogim, lačnim, cerkvam in samostanom.

Počivaj v miru, lahka naj ti bo ameriška zemlja, odpočij se od zemskega truda. Bog naj ti bo bogat plačnik v večnosti.

Tvoja prijateljica
Milka Jeram

MALI OGLASI

FOR SALE

Duplex, 6 x 6. St. Lawrence parish area. Very clean. Call 341-7345. (28-31)

NAPRODAJ

3-trgovinska komercialna stavba na E. 200 St. v Euclidu. Dober dohodek. Resno zainteresirani naj pokličejo 216/352-0476 po 7. uri zv. (28-29)

Joseph L. FORTUNA

POGREBNI ZAVOD
5316 Fleet Ave.
641-0046

Moderni pogrebni zavod.
Ambulanca na razpolago
podnevi in ponoci.

CENE NIZKE
PO VASI ZELJI!

JML

Piknik Slovenske šole pri Sv. Vidu

CLEVELAND, O. — Prav vsako soboto med šolskim letom bi lahko stopili v prostore svetoviške šole na Glass Avenue in bi videli, da vsa mladina le ni na igriščih. Toplo bi vam bilo pri srcu, ko bi videli, koliko mladih v prostem času, ki jim ga na soboto daje angleška šola, širijo svojo razgledanost s tem, da se učijo slovenskega jezika. Slovenska sobotna šola jih zbira na tem kraju neprekinjeno sedaj že skoraj petdeset let. Odkriva jim bogastvo slovenske dediščine in se z vsemi močmi trudi, da bi v njih ohranila tisto veselje in ljubezen do slovenskega jezika, ki jo je pred tolikimi leti Slovincem oznanjal svetniški kandidat Anton Martin Slomšek.

Tako med letom. Sedaj pa je poletje. Če bi stopili na šolske hodnike danes, bi slišali svoje lastne misli, tako močno bi vas glušila tišina temačnega prostora. Res so danes prazni razredi, vendar, to ni znamenje smrti. Je le čas počitka, ki je potreben, da bo ob svojem času z novo silo pognalo šolsko življenje.

Preteklo leto je bilo delo svetoviške slovenske šole nagrajeno z lepim uspehom. Tako močnega zaključnega razreda že dolgo ni bilo pri Sv. Vidu. Častiti gospod župnik Jože Božnar, ki je tudi ravnatelj slovenske šole, je po končani daritvi slovenske sv. maše, podelil diplome absolventom in vsa cerkev je zaploskala v pozdrav srečnim osmošolcem. Bogat konec pa ni plod le enoletnega dela. Seme za to žetev je pognalo svojo kal že v vrtnu. Zato se je treba neprestano in posebej pri vpisovanju novincev truditi, da delovne šole ne bo nazadovalo. Najboljši učitelji ne morejo vzgojiti osmošolcev, če ni staršev, ki bi sprejeli obvezo in otroke pripeljali v vrtec.

Šolsko vodstvo v teh dneh še premišljuje, če je storilo vse potrebno za skupino, ki je 3. julija odpotovala v Slovenijo. Mnogim bo to edinstvena prilika, prepričati se na lastne oči, da v resnici je nekje dežela, kjer vsi ljudje govorijo jezik, kakršnega se v slovenski šoli s tolikim trudom učijo. Ko se bo skupina vrnila v Cleveland, se bodo moči vseh osredotočile na zadnjo letošnjo šolsko prireditev, piknik na Slovenski pristavi, ki se bo vršil v nedeljo, 27. julija.

Č.g. Jože Božnar, bo začel ta piknik s sv. mašo ob 12.30 popoldne. Sledilo bo kosilo nato pa prosta zabava, vse dokler bo dan. Za mladino bo odbor staršev pripravil lepe igre, ob koncu dneva pa bo izveden vsakoletni srečolov. Vsaj do takrat vsi ostane na Pristavskih prostorih, ker mora vsak, ki ga doleti sreča, biti navzoč, da prejme dobiček.

Veliko je šolskih potreb in šola vse krije s prispevki staršev in izkupički šolskih prireditev. Zato ste vsi prijatelji prirčno povabljeni na piknik, da s svojo prisotnostjo podprete delo te važne slovenske ustanove. Bog vam povrni in na svidenje v nedeljo, 27. julija, na Slovenski pristavi!

Mate Roesmann

Euclid, Ohio

Slovenija in NATO

Osmega tega meseca je bilo v Madridu zborovanje Severnoatlantske pogodbeno organizacije (North Atlantic Treaty Organization) ali na kratko: NATO. Organizacija je nastala leta 1949 z namenom, da brani Zahodno Evropo pred komunizmom, ki si je do takrat podvrgel vso vzhodno in velik del Srednje Evrope.

Poleg Združenih držav in Kanade so se pogodbi pridružili še: Anglija, Francija, že ne več fašistična Italija, Portugalska, Belgija, Luksemburg, Nizozemska, Danska, Norveška in Islandija. Leta 1951 sta pristopili Grčija in Turčija. Leta 1954 je NATO sprejel medse Zahodno Nemčijo, ki je bila do takrat že denacificirana in postala demokratična država. Leta 1982 je k NATU pristopila tudi že demokratizirana Španija.

Na zborovanju v Madridu so članice NATO ponudile pristop k organizaciji Poljski, Češki in Madžarski in njih pristop tudi odobrile. Predlog pristopa so oblikovale predvsem Združene države. Francija in Italija sta želeli pridružiti še Romunijo in Slovenijo, a sta popustili ameriškim argumentom, da so tri nove članice za prvi krog širitve dovolj.

Razširitev NATA je prav gotovo zgodovinskega pomena. S širitvijo na vzhod je za-

čela zginjati delitev Evrope na zahodno in sovjetsko, na demokratično in komunistično. Razširitev pomeni konec vplivnih sfer ter konec nesrečnega in mešetarskega dogovora med Rooseveltom, Churchillom in Stalinom v Jalti leta 1945.

Da pa se je to moglo zgoditi je vzrok v propadu komunizma kot svetovne sile, svetovnega pojava in svetovne ideologije. Ni pa še komunizem popolnoma mrtev v deželah, v katerih je vladal. Umiranje ne poteka enako v vseh deželah. Nekje poteka hitreje, nekje počasneje, v Sloveniji hudo prepočasno. Pod umiranjem razumemo seveda dekomunizacijo.

NATO pogodba zahteva od članic, da imajo demokratičen politični sistem, da zakonodajna, sodna in izvršna oblast spoštujejo in udeležajo mednarodno priznane standarde za zaščito človekovih pravic in tržnega gospodarstva, da ima civilna oblast kontrolo nad policijo in oboroženimi silami, da ima država prijateljske odnose s sosedi in da ima mednarodno priznane meje. Poleg gornjih meril pa pridejo seveda v poštev tudi vojaška merila, saj je NATO obrambna organizacija in le politična zveza.

V zvezi z zadnjim stavkom pa je potrebno poudariti, da se mnenja o tem, na katero stran naj se nagiba teža NATO, ali na politično ali na obrambno, med seboj razlikujejo. Doslej je bila organizacija predvsem obrambna, odslej pa naj bi postajala bolj politična zveza v obrambo in utrjevanje demokracije.

Združene države, edina svetovna velesila v NATU, katerih beseda ima, naravno, večjo težo, kot je teža drugih članic, so presojale kandidate za članstvo z obeh strani, vojaške in politične. O vojaški strani pravi poročilo v *Washington Post* 11. junija t.l., da je Pentagon napravil vrsto zaupnih študij o vojaških silah vseh možnih kandidatov za članstvo in da so študije okrepile mnenja Clintonovih sodelavcev, ki so se zavzemali za izključitev Slovenije in Romunije iz prvega kroga širitve.

Sodeč po izjavah vladnih predstavnikov označujejo študije Romunijo »kot da je na pravi poti, ampak veliko počasnejša kot Poljska in Madžarska«. Slovenija pa je označena »kot začetnica z izredno nizko izhodiščno točko«.

Obrambni tajnik William S. Cohen pa je 12. junija v Bruslju dejal, da hoče predsednik Clinton omejiti prvi krog na tri: Poljsko, Češko in Madžarsko, ker so te pokazale potrebno raven napredka vojaških, političnih, gospodarskih in socialnih sprememb. Za Romunijo in Slovenijo pa je dejal, da je prišlo do napredka v kratkem času, da pa je potreben dolgoročen program za napredek demokracije, civilne kontrole nad vojaštvom in

Dan Pristavskih upokojencev...

CLEVELAND, O. - Klub upokojencev Slovenske pristave priredi svoj letošnji piknik v nedeljo, 3. avgusta, na Slovenski pristavi. Članstvo kluba je že na zadnjem mesečnem sestanku podrobno razpravljalo o tem pikniku, a pred piknikom imamo še en mesečni sestanek in sicer prihodnjo sredo, 23. julija, ob pol enih popoldne, na Slovenski pristavi. Vse bomo pretehtali in premislili, da bomo udeležencem piknika čimboljše postregli in jim pripravili prijeten in vesel dan, ki naj bo res srečanje vsega članstva, njihovih družin, prijateljev in znancev ter vseh slovenskih ljudi.

Ker ves dobiček tega piknika darujemo Pristavi, naj bo ta piknik tudi »kickoff« za pridobivanje sredstev za novo hišo ob vhodu na SP, ki jo nameravamo postaviti še to jesen, kakor smo brali v *Pristavskem lističu*. Čim več nas bo, toliko več bo dobička za Pristavo.

Podrobno o pikniku bomo še poročali prihodnji teden—rezervirajte si pa ta dan že sedaj in gotovo pridite 3. avgusta na Slovensko pristavo!

Naš klub je pridobil letos že več kot 20 novih članov in to samih »mladih« upokojencev, kar kaže, da bo naš klub še lahko veliko dobrega napravil.

Romanje v Marquette na Baragove dneve je res tako lepo uspelo; vsi, ki so bili na našem avtobusu, pravijo, da že dolgo ni bilo tako »lušno« in komaj čakajo, da bomo še kam potovali. Lahko se pa tudi pridružijo romarjem v Lemont. To romanje bo 9. in 10. avgusta.

Našim članom kličem na svidenje v sredo, 23. julija, na Slovenski pristavi. Pridite že zgodaj, da boste že pred sestankom balinali; vsem drugim pa na svidenje na našem pikniku v nedeljo, 3. avgusta!

Frank Urankar

poudarek na človeških pravicah.

Vladni predstavniki, ki so potovali z g. Cohenom, so rekli, da s samo 4.100 poklicnimi vojaki, z orožjem iz sovjetskih časov, Slovenija še ni zrela za NATO.

Časopis *Chicago Tribune* je v uvodniku 1. junija zapisal: »Dejstvo je, da niti Romunija, niti Slovenija nista dosegli raven demokratičnega političnega prepričanja in gospodarskega razvoja, kot so jih dosegli Poljska, Češka in Madžarska. In še te tri dežele so zaostale milje za večino zahodnoevropskih dežel in so daleč za njimi s svojim političnim in gospodarskim razvojem.«

Po sestanku je NATO komunike razločno povedal, da bodo v bodoče dodani novi člani in poudaril, da Romunija in Slovenija napredujeta v smeri pridružitve. Vendar pa ni bil postavljen noben datum za drugi krog širitve in nobeni državi ni bilo dano izrecno zagotovilo za sprejem.

Oktet Deseti brat in Trio Veseljaki to nedeljo na SNPJ farmi

CLEVELAND, O. — To nedeljo, 20. julija, ob 3. uri popoldne, vas vabi oktet Deseti brat na koncert z ansamblom Veseljaki na SNPJ farmi v Kirtlandu, Ohio. Po koncertu bodo za ples igrali Sumrada brati. Uživate slovenske pevce v naravi in izkoristite nedeljo za izjemno zabavo ob dobri domači jedači. Vstopnina za odrasle je le \$3. Za dodatne informacije, kličite 481-1439.

Ljubljanski oktet Deseti brat je na slovenskem oktetovskem prizorišču navzoč od leta 1980. Skupina mladih ljudi, polnih iskanja, notranjega nemira in hrepenenj, se je v obdobju, ko je vsak zase le slutil, kam ga bo usmeril tok življenja, odločila ustanoviti oktet kot obliko svojega kulturnega izražanja. Združila jih je ljubezen do slovenske ljudske pesmi in to je bil magnet, ki je ohranil to skupino najvkljub mnogim drugim izzivom, ki so postavljali na preizkušnjo njegovo delovanje. Svojo moč in vztrajnost so črpali iz veličastne, opojne harmonije, ki jo pričara dobro zapeta pesem.

V programskem pogledu se je oktet posvetil predvsem negovanju glasbenega izročila slovenske ljudske pesmi. Ta je postala neke vrste oktetova programska stalnica. Seveda pa to dejstvo nikoli ni izključevalo ukvarjanja z drugačnim repertoarjem. Oktet je navezal stike s slovenskimi zborovskimi skladatelji, ki so oktetu v izvajanje namenili nekaj novih priredb slovenskih ljudskih pesmi.

Oktetovo umetniško zorenje je vzbudilo pozornost tudi v zborovskih strokovnih krogih. Leta 1993 je sodeloval na svetovnem festivalu zborovske glasbe in folklorne v nemškem Limburgu in med 350 sodelujočimi skupinami v svoji kategoriji zasedel 4. mesto. Pevske poti pa so ga vodile zunaj slovenskih meja — v Italijo, Avstrijo, Nemčijo, Francijo in Belgijo. Od leta 1993 vodi oktet Tamara Žagar.

Oktet je imel priložnost predstaviti lepote Slovenije s pevske strani tudi nekaterim uglednim tujim državljanom. Med njimi je bil tudi zdajšnji ohijski guverner George V. Voinovich.

(Tekst posredoval Joseph Valencic)

Sprašujemo se, zakaj je slovenski napredek v smeri demokratizacije, pravne države in tržnega gospodarstva ter obračuna s preteklostjo tako počasen. V deželah, ki so bile sovjetski sateliti, kot Poljska, Češka in Madžarska, pa toliko hitrejši?

Podoba je, da je vzrok v tem, da so tem deželam vsilili komunizem sovjetski bajoneti, vsilila jim ga je tuja sila in ne domača partija z revolucijo. Tam se partije niso otežile še z revolucionarnimi grozodejstvi. Tam se je ljudstvo več ali manj upiralo in nasprotovalo komunističnim oblastem.

Sloveniji pa je vsilila komunizem slovenska Partija s krvavo in bratomorno revolucijo in njeni dediči, najsi so v katerikoli politični stranki (ime stranke ne igra nobene vloge), še danes vztrajajo in branijo »pridobitve revolucije«. Te pridobitve pa zanje pomenijo v prvi vrsti privilegirane položaje v politiki in gospodarstvu. Privilegirani položaji pa niso v skladu in ne trpe in ne prenašajo demokracije in pravne države.

Pomislimo le, na kako umazan in nedemokratičen način je dobil v januarju g. Drnovšek predsedstvo vlade. Pomislimo na prezir ustave, neupoštevanje zakonov, neupoštevanje ljudskega mnenja, poniževalen odnos do opozicije itd. V Sloveniji se partijska stara in nova nomenklatura (po Djilasu: novi razred) na vse pretege oklepa skoraj vseh ključnih položajev, ki ji zagotavljajo politično in gospodarsko moč obenem z gmotnim udobjem v kapitalističnem slogu in s kapitalističnim apetitom.

Na teh položajih morejo tudi skrbeti za prekrivanje resnice o grozodejstvih revoluci-

je in prevzemanja oblasti, vsega, kar je bilo na celi črti povsem nečloveško in nelegitimno. Predvsem pa, da bi o tem ne sodil narod in ne spregovorila in obsodila slovenska državna oblast.

Spreobrniti se iz partijskega totalitarca v demokrata je neizmerna žrtev. Zato v Sloveniji ni Pavlov iz partijskih Savlov. Za pretekla zla pade še kakšna beseda, rajši opravičevanja, kot obžalovanja. Ni pa kesanje in ni poprave krivic. Vse to duši in pritiska in zavira rojstvo prave demokratične miselnosti, pravega spoštovanja zakonov in ustave, zdravega političnega in kulturnega razvoja ter gospodarskega razmaha. Naj se slovenska diplomacija še tako trudi z miti in lažmi, veliki svet vse to sam vidi.

To je zgodba o nesprejemu Slovenije v NATO.

Visit Our Slovene American Auto Repair Shop!
NOTTINGHAM AUTO BODY & FRAME
Frame Straightening
Collision Repair
Painting
19425 St. Clair Avenue
Tel. 481-1337
Michael Bukovec, Owner

Anton M. LAVRISHA
Attorney-at-Law
(Odvetnik)
18975 Villaview Road
at Neff
692-1172
Complete Legal Services

V LJUBEČ IN DRAG SPOMIN

ob drugi obletnici smrti našega dragega moža, očeta, starega očeta in brata

VINKO ROZMAN

ki je v Bogu zaspal 13. julija 1995.

»Vsi bomo enkrat zaspali, v miru počivali vsi. Delo za vselej končali, v hišo očetovo šli.«

Anton Martin Slomšek

Zaluzjoči:
Tonika žena
Vinko in Jože sinova
Terezija Golob,
Kristina Shoup
in Tončka
Marion in Susan hčere
Randy in Dale snahi
Frančiška Kocbek zeta
Philip, Steven, Vinnie, sestra
Daniel in Jessie vnuki
Diana, Anna, Sarah, vnukinje
Sophie in Iris
ter sorodniki v Ameriki
in Sloveniji.

NAŠ CHARLES KURALT

SEATTLE, Wash. - Zakaj naj bi v *Ameriško domovino* pisal o njem? Predvsem zato, da se ne pozabi. Marsikdaj pišem iz tega razloga. Ko razmišljam o tem, moram reči, da sem izgubil prijatelja. Nikdar se nisva srečala, okleval sem, da bi mu pisal - zdaj je odšel. Tako se godi z nami, razstreseni po širni Ameriki.

Že mnogo let sem mu sledil, ker je zame predstavljal Ameriko, ki sem jo srečaval na svojih poteh po kontinentu: Ameriko navadnih ljudi, Ameriko, ki zanjo ni bilo priznanja, ker ni nastopala na prvi strani časopisov in tednikov, o kateri ni bilo kongresnih komisij in bobnečih protestnih demonstracij.

Skoraj nisem mogel verjeti: zimske olimpijske igre v Albertville v Franciji, prisotnost slovenskih smučarjev, in Kuraltovo poročanje o njih. Kuralt je bil vedno zanimiv, na svojih potovanjih po Ameriki, v svojih kratkih komentarjih o ljudeh, o posameznikih, ne o družbi, ne o družbenih tokovih, ampak o ljudeh, o krajih, o posameznikih.

Kuralt je šel obiskat slovenske smučarje v Albertville. Pišem po spominu in nisem gotov, da sem vse prav videl in slišal. Njegov brat je nekaj prej odkril, da njihovi stari starši Kuraltovi niso bili avstrijski Nemci, ampak, Slovenci iz Škofje Loke. Zdaj je hotel videti te »Slovence«, svoje rojake. Odkril je, da je bil pred leti uspešen slovenski smučar Kuralt. Imenitno se mu je zdelo, da je zaradi tega smučarja ime Kuralt poznano v deželi, odkoder so prišli njegovi predniki. Kratak prikaz, skrbno umirjen opis, Slovenija je nastopila na svetovnem televizijskem programu.

V njegovi knjigi o poteh po Ameriki vključil opis iz Želznega področja v Minnesoti in govori o rojakih, ki so prišli iz istega »starega kraja« kot njegovi predniki. Le kratak zapis, odkrit, mirno priznanje rodu in s tem nekaj pomem-

bnega. Postal je vzornik za moje otroke. Charles Kuralt je postal pojem, zrastle je v osebnost, ki bi ga morali posnemati. Žalostni smo bili, ko je prenehal s svojimi medijskimi programi, kjer so občudovali njegovo umirjenost, njegov preprost dotik do ameriške stvarnosti, njegove izbrane besede, brez polemičnosti, zadržano skromnostjo, ki je postajala veličastna in vabljiva. Kdo bo mogel pozabiti zaključke njegovih oddaj, slike z glasovi narave, šumeče vode, šelestenje listja, ptičje glasove... Brez besed.

Obotavljal sem se, da bi mu pisal. Že dolgo imam njegovo ime in naslov, da bi ga vključil v *Who's Who of Slovenian Descent in the United States*. Zaenkrat sem za novo izdajo razposlal 350 pisem vsem, ki so navedeni v prejšnji izdaji. Za jesen sem pripravljaj dopise vsem novim imenom. Med njimi tudi Charlesu Kuraltu. Upal sem, da se bo oglasil. Njegovo biografijo bi lahko sestavil brez njega, saj je njegovo delo in življenje dovolj poznano. Zadržan sem bil predvsem zato, da bi ne odklonil sodelovanja; nihče ne vidi rad zavrnitve.

Charles Kuralt je umrl premlad. Komaj 62 let star. Vendar je za seboj pustil sled, na katero bi bil lahko ponosen. Tudi sled slovenskega rodu. Kaj vse bodo v bodoče pisali o njem, težko bo oživiti doživljaje njegovega odkritja slovenskih korenin. Odšel je človek, ki je z vso svojo bistrostjo bogatil sodobno ameriško prisotnost - in za nas istega rodu napravil to Ameriko bolj našo, ne da bi zanikal svoje slovenske korenine. Da bi le našel mnogo posnemačev!

Jože Velikonja

MALI OGLASI

FOR RENT

Modern 3 room apt., next to Slovene Home for the Aged, off Neff Rd. Call 531-5754 or 951-3087. (x)

Stanislav Lenič — Življenjepis iz zapora

Pri celovški Mohorjevi družbi je izšla knjiga spisov duhovnika in kasnejšega pomožnega škofa dr. Stanislava Leniča (1911 — 1991), ki je preživel več kot osem let v zaporu in na prisilnem delu.

Stanislav Lenič je bil rojen leta 1911 v Cerkljah ob Krki. Leta 1937 je bil posvečen v duhovnika. Septembra leta 1940 je bil postavljen za tajnika Ljubljanske škofije. Doktorat je dosegel julija leta 1947; mesec kasneje je bil zaprt in decembra istega leta obsojen. Pogojno je bil izpuščen aprila leta 1955. Naslednjih devet let je služboval kot župnik v Sordražici na Dolenjskem, junija leta 1964 je postal generalni vikar, novembra leta 1967 pa je bil imenovan za naslovnega škofa vizisarskega in ljubljanskega pomožnega škofa.

V škofa je bil posvečen v Ljubljani januarja leta 1968. Od leta 1978 naprej je bil narodni ravnatelj dušnih pastirjev med slovenskimi izseljenci. Umrl je v Ljubljani januarja leta 1991.

Spisi, nastali na izrecno zahtevo takratne tajne policije (Udbe), obsegajo razen Leničevega življenjepisa tudi popis procesa, na katerem je bil obsojen, izkušenj dveh let samice, stališč o notranjecerkvenih vprašanjih, do ljudske oblasti in takratnega družbenega reda, pa tudi - za verodostojno zgodovinsko posebej pomembno - Leničev popis podobe škofa dr. Rožmana. Ta del, ki obsega 45 strani knjige, je

postal dostopen javnosti in urednici tega dela dr. Tamari Griesser Pečar šele lansko leto.

Marsikdo v Sloveniji misli, da ne glede na to, kar je enkrat bilo, ne smemo odpirati starih ran in s tem povzročati nov nemir in spor, ampak, da moramo preteklost pustiti v miru in pogled obrniti v prihodnost, je dejala Griesserjeva ter poudarila, da je to stališče po njenem mnenju popolnoma napačno; prav zaradi prihodnosti in naše odgovornosti do mlajših generacij mora biti obdelana preteklost, zlasti če je tako mlada kot je komunistična.

Ne smemo zamolčati dejstev - tudi ne tistih posebno strašnih, ki so najbolj poučna. Če ne bomo pripravljene prikazati pretekla dogajanja tako verodostojno kot le mogoče, bodo laži in sumničenja rasla.

Vedeti pa moramo, da so tudi mnogi, tudi na vplivnejših položajih, ki iz političnih in osebnih razlogov nočejo odkrivati preteklosti, je nadaljevala urednica. Nekateri od teh so osebno obremenjeni in imajo strah pred resnico. Bilo bi skrajno nepošteno, nasprotovale bi nalogo zgodovinske vede, če bi se ozirali na te ljudi in s tem dopuščali, da se slika preteklosti ponovno popači.

Veliko je laži in zmot, zgodovinska resnica je samo ena, poudarja Griesserjeva; čeprav je ne bomo nikoli popolnoma dosegli, je naloga zgodovinarjev zmote neprestano popravljati. Zgodovina ni nekaj statičnega. Sprava je pomembna, ampak na tleh laži do sprave ne bo prišlo nikoli.

Ena najbolj perečih tem polpretekle zgodovine je ravnanje komunistične oblasti s katoliško Cerkvijo, je nadaljevala zgodovinarica. Se leta 1970 je Republiški sekretariat za notranje zadeve SR Slovenije v strogo zaupnem priporočilu opredelil Cerkev kot notranjega sovražnika. Samo v ljubljanski škofiji je bilo do leta 1959 v zaporu 272 duhovnikov, mnogo jih je bilo obsojenih na leta prisilnega dela, med njimi tudi kasnejši pomožni škof dr. Stanislav Lenič, ki je bil med vojno tajnik ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana.

Leniča je Udba zaprla 29. avgusta 1947. 23. decembra 1947 je bil na procesu skupaj s kanonikom Josipom Šimencem in lazaristom Matijo Čontalo obsojen na šest let odvzema prostosti s prisilnim delom, na izgubo političnih pra-

vic za dobo dveh let in na zaplembo premoženja.

Po pritožbi je bila kazn 5. februarja 1948 zvišana na dvanajst let prisilnega dela, na zaplembo vsega premoženja in na izgubo političnih pravic za dobo treh let. Od tega je Lenič predsedel v različnih zaporih osem let in pol, 26 mesecev v samici (dvakrat po eno leto, enkrat pol leta), kljub temu pa mu Udba ni uspela zlomiti hrbenice.

V zaporu je Lenič napisal obsežne spomine oz. svoja stališča do nekaterih, za Cerkev perečih problemov. Ti spisi, ki med drugim opisujejo tudi delovanje škofa Rožmana, so bili kot nov dokaz priloženi prošnji za revizijo procesa proti škofu Rožmanu. Popolnoma nerazumljivo je, da jih senat Okrožnega sodišča v Ljubljani ni upošteval, meni urednica knjige.

Ko je sodišče zavrnilo obnovo procesa je celo izjavilo, da ni novih dokazov, ki bi po očni senata »sami zase ali v zvezi s prešnjimi dokazi lahko povzročili oprostitev obsojenega Rožmana ali njegovo obsodbo po milejšem kazenskem zakonu«. Sodišče je povsem zamenjalo Leničeve spise, opozarja Griesserjeva; ti ne podajo samo povsem drugačno sliko ljubljanskega škofa Rožmana, ampak prispevajo tudi mnogo popolnoma novih podatkov.

Da je Udba Leničeve spise povsem drugače ocenjevala kot ljubljansko Okrožno sodišče, kaže tudi dejstvo, da so bili deklasificirani šele sredi leta 1996, navaja dr. Tamara Griesser Pečar. Lenič opisuje delovanje škofa Rožmana kar v dveh obsežnih elaboratih, kar kaže, da zasliševalci prvič očitno niso bili prav nič zadovoljni, zato je moral Lenič škofa Rožmana ponovno opisovati. Pri tem pa v njegovih spisih ni protinaslovij, ugotavlja urednica, samo še nove informacije in dopolnila. Znano je tudi, da je imel Lenič izredno dober spomin.

Griesserjeva je na podlagi dokumentacije ugotovila, da je Leničeve spise obdeloval tudi Franček Saje (slovenski politični zgodovinar, publicist in časnikar, med drugim avtor dela *Belogardizem*, ki je izšlo leta 1951, ponatis pa 1952 - op. ur. STA); tudi, da je bil Lenič prisiljen napisati opombe na Sajejev *Belogardizem*. Ko je primerjala prvo in drugo izdajo Sajejove knjige, je ugo-

(dalje na str. 14)

V blag in nepozaben

SPOMIN

Ob 13. obletnici smrti naše preljube mame, stare mame, babice, tašče, svakinje in tete

Terezije Valenčak

ki je izdihnila svojo plemenito dušo dne 7. julija 1984.

*13 let Te že črna zemlja krije,
srce blago Ti ne bije.
Rožice Ti grob krasijo
srca naša pa bolijo;
v miru božjem počivaj mama,
spomin na Tebe bo ostal,
dokler ne snidemo se
za vekomaj.*

ŽALUJOČI:

Sin Karl z družino
Hčerke: Anica Rožic, Malči
Kolenko, Jožica Vitulich
z družinami
Svak Martin z družino
in ostalo sorodstvo v
Ameriki in Sloveniji.

Cleveland, O., 10. julija 1997.

V BLAG SPOMIN

NAŠIM LJUBLJENIM STARŠEM

6. OBLETNICA

25. OBLETNICA

ANA JESENKO

Umrla 31. julija 1991

JAKOB JESENKO

Umrl 12. julija 1972

*Odkar sta odšla od nas,
počivata oba v miru*

v mehki ameriški zemlji.

Bog Vama daj večni pokoj.

Žalujoči ostali:

Ann Lekan — hčer
Myron Jesenko — sin
Ruth Abbott — hčer
Eugene Abbott — tast

Vnuki, vnukinje, pravniki in pravnukinje.

**Kaj se dogaja v Sloveniji? Berite Ameriško Domovino
in boste vedno zelo na tekočem!**

Vladimir M. Rus
Attorney - Odvetnik

6411 St. Clair (Slovenian National Home)

391-4000

Nadžkof dr. Franc Rode, predsednik Milan Kučan izseljencem v pozdrav

Pretekli teden sem ponatisnil tri prispevke iz posebne priloge Nedela z dne 6. julija »Slovenija v srcu«. Na prvi strani priloge sta imela vsak pozdrav izseljencem ob pikniku Srečanje v moji deželi ljubljanski nadškof dr. Franc Rode in predsednik Slovenije Milan Kučan, prvi z naslovom »Spoštovani rojaki!«, drugi z naslovom »Dragi rojaki!«. Oba teksta posredujem spodaj v celoti. Ur. AD

Spoštovani rojaki!

Ob vašem vsakoletnem srečanju v Sloveniji vas iz srca pozdravljam in vam želim mnogo lepih in osrečujočih doživetij med sorodniki, prijatelji in znanci.

Iz lastne izkušnje vem, kaj pomeni nositi Slovenijo v srcu, sredi tujih ljudi in v tujem okolju. Res, povsod so dobri in prijazni ljudje, povsod si najdeš prijatelje, povsod si pridnostjo in iznajdljivostjo ustvariš možnosti za življenje, povsod so naravne lepote, različne in drugačne od slovenske pokrajine. Vendar domovina ostane neizbrisno zapisana v naših srcih.

Že nekaj let prihajate v Slovenijo, ki je odslej suverena in mednarodno priznana država, z demokratično ureditvijo. Naša demokracija še ni popolnoma zaživela, vendar mislim, da smo na dobri poti v pravo demokracijo.

Slovenija se kaže kot dežela z velikimi možnostmi gospodarskega, kulturnega in duhovnega razvoja. Vse to upravičeno dviga našo samozavest, utrjuje naš ponos in nas napolnjuje z veseljem in upanjem.

Vi ste zastopniki slovenskega naroda v svetu. Po vas sodi svet naš narod in našo državo. Vsak Slovenec in Slovenka naj bi s svojim poštenjem, delavnostjo, prijaznostjo, srčno dobrotto, olikanostjo in kulturo, dajal kar se da plemenito podoba o svoji domovini. Po drugi strani pa je tudi slovenska država dolžna storiti vse,

da boste lahko nanjo upravičeno ponosni in nanjo navezani. Dolžnost naše države je tudi, da vam s primernim volilnim zakonom in z drugimi možnostmi sodelovanja daje možnost odločanja pri življenju našega naroda.

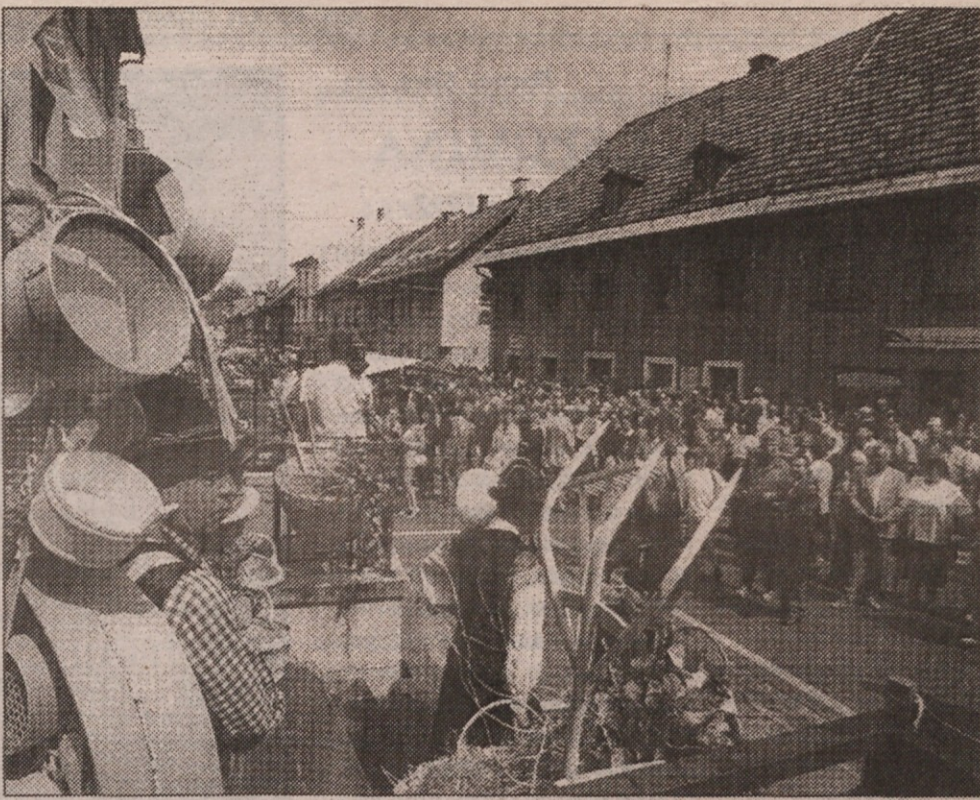
V imenu Cerkve na Slovenskem, ki je globoko vraščena v slovensko bit, v slovensko kulturo in zgodovino, ki je skozi stoletja oblikovala našega človeka, mu dajala pogum in upanje, vam izrekam prisrčno dobrodošlico ob vašem obisku v domovini. Vabim vas, da sodelujete pri njenem notranjem življenju in se dejansko vključujete v njene pastoralne načrte.

Kot vam je znano, se pripravljamo na vseslovensko sinodo, ki bo potekala v prihodnjih letih. To naj bi bil skupni napor vseh slovenskih vernikov za novo evangelizacijo in za moralno, duhovno in kulturno prenovu našega naroda. Vabim vas, da se s svojim razmišljanjem, molitvijo in vsestranskim zanimanjem vključite v ta veliki načrt Cerkve na Slovenskem. Tako bomo prenovljeni v Duhu in z novimi močmi; z odločnim korakom prestopili prag tretjega tisočletja.

Franc Rode

Dragi rojaki!

Vsako leto znova se veselim priložnosti, da vas prisrčno pozdravim v matični domovini in vam zaželim prijetno počutje med sorodniki in prijatelji.

Kot smo že poročali, je bilo v nedeljo, 6. julija, v Ribnici, v deželi suhe robe, vsakoletni izseljenski piknik »Srečanje v moji deželi«. Organizator je Slovenska izseljenska matica. Letos se je v Ribnici zbralo, po poročilu v Delu, odkoder tudi ta fotografija, več kot 4000 Slovencev, domačinov, izseljencev, potomcev izseljencev in zamejcev. Poleg kulturnega programa so imeli nagovore med drugimi dr. Janez Bogataj, predsednik SIM, Jože Tanko, predsednik občine Ribnica in član SDS, Janez Janša, predsednik SDS, in dr. Jože Bernik, predsednik Svetovnega slovenskega kongresa. Predsednik Slovenije Milan Kučan je poslal pozdravno brzojavko.

Vedno sem se tudi zelo rad pridružil vašim srečanjem, doma ali na tujem, kadar je bilo to le mogoče. V prijateljskih pogovorih s Slovenci in Slovenkami različnih rodov, ki so jih okoliščine odpeljale v tuji svet, sem razkrival veliko in obenem preprosto skrivnost človeškega dostojanstva in osebnosti, trdno zakoreninjenost v rodu ter neumorno in ustvarjalno delo z mislijo na prihodnost.

Našel sem tudi toplino, ki vsakomur pusti, da je svoj, ki ceni drugačne po njihovi človečnosti in delu. Tudi zaradi takšnih izkušenj močno želim, da bi vaši potomci ohranili stik z rodnim krajem in slovenstvo, kakršno nosite v sebi. Matična domovina želi pri tem stati ob vas.

Trdno upam, da se tudi tokrat dobro počutite v Sloveniji. Kot vidite sami, se razvija in kot slovensko nacionalno prepoznavna republika svobodnih državljanov vztrajno vstopa v družbo sodobnih držav združujoče se Evrope. Z vso odgovornostjo zase in za slovenstvo ter z zavestjo, da zmore svoj prispevek k ustvarjanju skupne domovine evropskih držav, se želi enakopravno vključiti v evroatlantske integracije, v Nato in Evropsko unijo.

Gotovo pa ste med obiskom začutili skrbi, ki tarejo vaše rodne kraje in domovino vaših prednikov, čeprav živite s skrbmi tudi v vaših drugih domovinah. Ni preprosto v nekaj letih postaviti vse ustanove samostojne države in jih spraviti v demokratični tek, spremeniti miselnost in družbeno ureditev, razviti demokratično politično kulturo, uveljaviti nove vrednote tekmovalne in socialno pravične družbe ter obenem zbrati dovolj energije

pa tudi denarja za nov razvojni zagon.

Tako veliko odgovornost zase in za prihodnje rodove zmore le skupnost, v kateri se ljudje počutijo svobodne in odgovorne zase in za svoje bližnje ter obenem za svojo državo. Takšno Slovenijo si želimo njeni državljani in z nami gotovo tudi vi, ki živite daleč stran pa v srcu vendarle tudi tu, pri svojem narodu.

Pridite še in s seboj pripeljite svoje otroke in vnuke. S prijaznim in obenem kritičnim pogledom se vedno ozrite po domovini svojih korenin. Iz svojih trdih in bogatih življenjskih izkušenj nam povejte, kaj bi lahko storili, da bi bila naša in vaša Slovenija še prijaznejša in kaj bi še morala narediti, da bi bilo slovenstvo za zmeraj trdno zakoreninjeno

tudi v naših ljudeh, ki jih je usoda zanesla v svet.

Naj vam bo lepo v Sloveniji in srečna vrnitev v vaše druge domovine z željo, da bi tudi tam, kot ste to delali doslej, pričevali o Sloveniji.

Milan Kučan

MALI OGLASI

WANT TO BUY

Wine-making supplies, press, grinder and barrels. Call Phil at 431-9222 anytime. (27-30)

FENCES — OGRAJE

Any type of fence. Chain link, wood and ornamental iron. Railings for steps. Porches, balconies. We have our own surveyor. Call:

JOKIC FENCE CO.

944-6777

(x)

Progressive Slovene Women of America

proudly announces the Fourth Edition of
**Treasured Slovenian and
International Recipes**

Name .....

Address .....

City/State/Zip .....

Number ordered _____ (\$15.00 + \$3. S/H each book)
(in U.S. Dollars)

Make checks payable to "PSWA COOKBOOK" Mail to
15335 Waterloo Rd., Cleveland, OH 44110

BRICKMAN & SONS

FUNERAL HOME

21900 Euclid Ave.

481-5277

Between Chardon & E. 222nd St. — Euclid, Ohio

WATJ 1560 AM

PRESENTS

Weekend Polkas

Saturday

8:00 a.m. - 10 a.m. Polkas with Al Markic

10 am -12 Polka Spotlight,

Host Joe Godina

12 - 1 p.m. Mario's International Music

Host Mario Kavcic

1 p.m. - 3 p.m. Almar with Guest Musician

3 p.m. - 5 p.m. Polkatime America

Sunday

10 a.m. - 10:30 a.m. Magic Sound of the Button Box

Host John Pestotnik

10:30 a.m. - 11 a.m. Reflections of the

New Slovenia

Hostess Linda Cimperman

11 a.m. - 1 p.m. Polka Fun With Al & Harry

Host Al Markic & Harry Faint

1 p.m. - 2 p.m. Polka Tributes

Host Al Markic

2 p.m. - 3 p.m. International Hour

Host John Krizancic

3 p.m. - 5 p.m. Polkatime America

MARJAN LOBODA

Buenos Aires, Arg.

RASTI IZ ŽIVEGA SPOMINA

Govor v Kočevskem rogu, 22. junija 1997

Pred 52 leti se je v Evropi in naši dragi Sloveniji podiral totalitarni nacizem, za njim pa se je kot zver priplazil njegov starejši brat, brezbožni komunizem. Ko je polovica Evrope slavila osvobojenje, se je nad ostalo polovico, v katero je padla tudi Slovenija, spustila železna zavesa.

Slovenija, sovjetska bodeš ti, so odločile prodane duše, ki so se pod krinko Osvobodilne fronte in v senci ruskih tankov zavihtele na oblast in pokazale svoj pravi obraz. Tiste dni so v Sloveniji namesto prazničnih zastav bile množice črnih rut na glavah tisočih mater in žena, ki so objokovale smrt svojih sinov in mož. Slovenska zemlja se je namesto za praznične mlaje na široko odpirala za množične grobove svojih najboljših sinov in hčera. Pal-

Škof Stanislav Lenič

(nadaljevanje s str. 12)

tovila, da je Saje nekatere Leničeve pripombe upošteval, drugih pa ne.

Leničevi zapiski niso samo pričevanje medvojnega delovanja, njegove težke mladosti (zelo zgodaj je izgubil mater, očeta in sestro), šolanja v Zavodu sv. Stanislava, bogoslovni študij, Marijanišča, ampak tudi izredno dragocen dokument povojnega represivnega ravnanja oblasti proti Cerkvi. Opisuje zaporna leta in pritisk na zapornike, da podpišejo resolucijo proti škofu Rožmanu in se opredelijo za Cirilmetodijsko društvo, ki ga je soustanovila Udba z namenom, da razdvoji Cerkev. Tem spisom so priloženi dokumenti o nekaterih zaslišanjih, obsodbah, predlog za samico, poročila sozapravnikov o Leniču itd.

Izid zgodovinsko in znanstveno osvetljenih v zaporu nastalih spisov Stanislava Leniča šta s svojo navzočnostjo počastila tudi prejšnji in novi ljubljanski nadškof in slovenski metropolit, dr. Alojzij Šuštar in dr. Franc Rode.

Prvi je pohvalil »skrbno pripravljeno in pomembno knjigo« pokojnega, tudi njegovega bližnjega sodelavca ter izrazil upanje, »da bi se tako hude stvari, ki so zapisane v tej knjigi, nikdar več ne ponovile«.

Novi metropolit dr. Rode pa je v daljšem nagovoru označil izid Leničevih spisov za »izredni knjižni dogodek«. Izjemen je primer, da je zaprtemu duhovniku Leniču naročila popisovati lastno življenje in spomine tajna policija. »V zgodnjem krščanstvu so bolj znana taka naročila spovednikov«, je spomnil Rode, izjemno pa je tudi to, da duhovnik, »prepuščen na milost in nemilost režimu, ni klonil in pisal po njegovi volji in nareku, ampak po svoji vesti, v skladu s svojim duhovništvom in človeškim dostojanstvom«.

Po STA

Povzeto iz Svobodne Slovenije
Buenos Aires, Arg., 3. julija 1997

me mučeništva so se bohotno razrasle po vsej Sloveniji.

Lenin, po katerega naukah se je dvignila v boj Komunistična partija Slovenije pod krinko Narodno-osvobodilne fronte, je zapisal: »S sistematičnim nasiljem, v katerem je vsaka prekinitev medčloveških odnosov, vsaka izdaja in vsaka laž dovoljena, bomo mi ponizali človeštvo na najbolj bedno stanje - tako bo voljna pristati na našo neomejeno oblast. Organizirali bomo sodrigo in kriminalce in z njihovo pomočjo uničili idiotsko meščansko družbo. S totalnim uničenjem vodilnega razreda v družbi ne bo več nobene ovire na poti do naše končne zmagave.«

Po takih in podobnih načelih se je v Sloveniji že leta 1941 pričela revolucija. Njeno orožje in orodje je bilo: laž, prevara in umor. Povsod, kjer so bili na vladi komunisti, se za njimi odkrivajo množični grobovi. To je njihova žalostna zapuščina širom sveta: Rusija, Vietnam, Kambodža, Kuba, Slovenija. Same solze in kri.

Ko se je nasilni okupaciji pridružila še boljševiska borba za oblast, je stiska ljudi postala neznosna. Ljubljanski škof Gregorij Rožman je v tistih strašnih dneh jasno spregovoril:

»...Danes čujem govoriti tudi sicer resne ljudi, da umor ni več zločin, ampak junaško dejanje... Proti temu mnenju stoji božje razodetje: Umor je in ostane v nebo vpijoč greh. Temu grehu se pridružuje še drugi, ko se skuša z lažjo omažeževati svetla čast mučenec...«

Tu v Kočevskem rogu se je izvršila masovna likvidacija, že prej politično načrtovana in pripravljena. Vodstvo Komunistične partije Slovenije je to pripravilo, ukazalo in izvedlo. Njegova je krivda. Nikdar v zgodovini slovenski človek ni stal pred takim množičnim grobiščem svojih sinov in hčera, še manj pa pobitih od lastnih bratov.

Ta zločin genocida, dolga desetletja skrivan in zamolčan,

še danes ni raziskan in obsojen. Slovenska država ima po šestih letih demokracije pred narodom in zgodovino težak dolg: Ni izpolnila dolžnosti, ki jo ima, da ugotovi resnico o tem in zadosti pravici. To je funkcija in dolžnost vsake demokratične in pravne države, ki hoče biti tega imena vredna. Brez tega tako potrebna narodna sprava ni mogoča!

Laž je bila in je prvo in glavno orožje komunizma. Preplavila nas je. V njej se gibljemo ko v zraku, povsod okoli nas je, v nas vdira iz časopisov, radia, televizije. V šolah jo vsrkavajo naši otroci, postali smo že neobčutljivi zanjo. Hodimo mimo spomenikov in obeležij, ki ne proslavljajo resnice, bremo članke, poslušamo nagovore in že nimamo več občutka, kaj je res, kaj ne.

Veliki ruski oporečnik, Nobelov nagrajenec Aleksander Solženicin je nakazal pot, kako priti iz tega žalostnega stanja:

»Nasilje se lahko vzdržuje samo z lažjo in laž potrebuje za svoj obstoj nasilje. Vklene nas v svoje klešče in zahteva od nas, da se ji podamo. Tu je naša priložnost, katere se premalo zavedamo. Naše osebno odpor laži. Naj laže vse okoli

mene, naj laž obvlada vse pore družbe, a ne po meni! Tu imamo priložnost presekatati začarani krog nasilja in laži, če se ljudje odpovemo laži, ta izgine. Laž je kakor kuga, razvija se le na ljudeh.

Sklenimo, da v nobeni, tudi najmanjši in navidezno nepomembni reči ne bomo sodelovali z lažjo. Ne bomo ne pisali ne govorili ničesar, o čemer nismo prepričani, da ni res. Ne bomo brali časopisa, ne poslušali radia, ne gledali televizije, ki laže. Ne bomo ploskali nobenemu govorniku, ki ne govori resnice. Ne bomo oddali svojega glasu nobenemu politiku, ki laže.

Ta pot ne bo lahka, a je edina. Ne glejmo okoli sebe, koliko nas je, ki tako mislimo! Začnimo pri sebi in spremenili bomo svojo ljubo domovino!«

Resnica je samo ena, vsak jo je dolžan iskati in spoštovati. Samo tako se bomo osvobodili tiranije laži.

Slovenski narod danes preživlja najnevarnejšo krizo v svoji tisočletni zgodovini. Stiskali so ga tuji gospodarji, pobijali Turki, krvavel je za tuje interese v vseh mogočih vojskah, a je obstal, ker je ljubil življenje. Iz zdravih, številnih družin je črpal moč in kljuboval vsem tem ujmam. Danes pa je nastavljena smrtonosna sekira na same korenine naroda, za katerega se zdi, da je ljubezen do življenja zamenjal z oboževanjem smrti. Polstoletna oblast pogubnega komunizma, ki nosi v sebi kal smrti in je v bistvu pokvarjen, je doprinesla svoje.

Pa nas ni treba biti strah za ta narod! Bo se rešil, ker je bil odkupljen s potoki mučeniške krvi. Ko je marca 1942 po nalogu Osvobodilne fronte bil sredi Ljubljane zahrbtno ubiti katoliški akademik Jaroslav Kikelj, je škof Rožman na njegovem pogrebu z neomajno vero dvignil oči k Bogu in vzkliknil: »Zahvaljen bodi Gospod za prvega mučenca, ki si ga blagovolil dati naši Katoliški akciji, ker si nam s tem dal

poroštvo blagoslovljenega uspeha.«

Ko so partizani na veliko nočno jutro 1945 iz zasede ubili mladega domobranca Alfonza Malavašiča iz St. Jošta nad Vrhniko, so mu njegovi soborci - domobranci v svojem glasilu napisali takle nekrolog:

»Vemo, kako je pred Bogom dragocena smrt njegovih pravičnih. Zato se dviga ob tej smrti h Gospodu prošnja, naj kri nedolžnih skoraj odvrne od našega naroda jezo božjo. Ti pa se nas vedno spominjaj in nas podpiraj v naši borbi za srečnejšo bodočnost. Moli pri Bogu za nas, ki smo še ostali tu in žalujemo za Teboj, pa tudi za tiste, ki so Te ubili, da bi že enkrat prenehali s svojo nespametjo.«

To je verna slika naših fantov - domobrancev: V vsej svoji moči, z orožjem v roki, ko bi lahko trdo odgovorili na ta zahrbtni napad, ne govore o maščevanju, ampak prosijo Boga, naj odvrne jezo božjo od našega naroda. To so bili naši verni, krščanski, pošteni možje in fantje. To je bil rod, ki je ljubil življenje.

V teh jamah ležijo po trije, štiri ali več bratov skupaj. To so bili sadovi naših zdravih družin. Ob jamah, kamor so jih metali, so za njimi ostali kupi rožnih vencev in svetinjic. Priče, ki so se rešile iz jam, vse pričajo, da so umirajoči prosili Boga, naj odpusti moralcem. Ni bilo slišati kletve in groženj nad ubijalce. To sta mi osebno izpričala rešenca iz tega brezna, Dejak in Kozina, če je bila na slovenskem domobranstvu spričo človeške nepopolnosti kakšna senca, je bila ta tisočkrat izmita z njihovo mučeniško krvjo.

Ti mučenci so naši priprošnjiki pri Bogu. Priporočajmo se jim v vsakdanjih težavah, prosimo jih predvsem poguma in vztrajnosti v dobrem. Ko romamo leto za letom na ta kraj strašnega zločina, pa tudi kraj pravega krščanskega mučeništva, odprimo svoja srca

(dalje na str. 16)

The Ohio Lottery

“It's about dollars and sense.”

Did you know that the Ohio Lottery contributed more than \$748 million to Ohio education last year.*

The Ohio Lottery is not only about taking a chance, but making a difference.

OHIO LOTTERY

George V. Voinovich
Governor of Ohio

William G. Howell
Director, Ohio Lottery

The Ohio Lottery reminds players to play responsibly.
The Ohio Lottery Commission is an equal opportunity employer and service provider. ©1997 The Ohio Lottery
*Based on Ohio Lottery Fiscal Year July 1996 through June 1997

WE WORK ON EVERYTHING!

- ☛ All Makes
- ☛ All Models
- ☛ Vans
- ☛ Trucks
- ☛ Buses
- ☛ Insurance Estimates Honored
- ☛ Minor Touch-ups
- ☛ Restoration
- ☛ Major Collision Work
- ☛ Heavy Framework
- ☛ Custom Painting

If your dealership doesn't have a body shop...
WE HANDLE WARRANTY PAINT REPAIR FOR ALL THE FOLLOWING

- ☛ Ford
- ☛ Ford Trucks
- ☛ Lincoln Mercury
- ☛ Hyundai
- ☛ Volkswagen
- ☛ Suzuki

EP PIKE BODY SHOP
9647 MENTOR AVE., MENTOR 357-5320

mag. Milica Trebše-Stolfa, arhivska znanstvena svetovalka, Pokrajinski arhiv Koper

Kanadski Slovenci in arhivska kulturna dediščina

Ljubljana — V preteklem letu so me že desetič kanadski Slovenci za krajši čas prijazno sprejeli v svoje okolje. V teh letih smo postali ne le znanci, tudi dobre prijatelje imam med njimi vse od Ottawe do Niagarskih slapov. Mislim, da so ti občutki lahko obojestranski.

V druga območja slovenskih naselbin v širni Kanadi še nisem uspela priti, saj je prav na tem območju slovenska poseljenost najbolj množična, kulturna, izobraževalna, športna in druga dejavnost najbolj živahna, kulturna društva pa številčno najmočnejša. Zaradi tega je na tem območju nastalo in tudi nastaja največ arhivskega gradiva.

Cilj mojih vsakoletnih delovnih obiskov društev slovenskih izseljencev je prav skrb za ohranitev arhivskega gradiva, kulturne dediščine tistega dela slovenskega naroda, ki je v novi domovini soustvarjal kanadski multinacionalni kulturni mozaik s tem, ko je ohranjal in jim posređoval svoje kulturne vrednote.

Začetek ni bil lahak. Marsikje sem začutila rahlo nezaupanje društvenih odbornikov do mojega zanimanja za njihovo arhivsko gradivo. Ko so ugotovili, vsaj pri društvih, s katerimi sem se doslej srečevala — da je moj glavni namen, da se arhivsko gradivo v originalih zbere in ohrani pri njihovih društvih, t.j. pri ustvarjalcih tega nezaupanja ni bilo več. Njihova skrb mi je bila razumljiva, saj so imela društva raznolike izkušnje — tudi slabše — z nekaterimi ljudmi, ki so za svoje raziskovalne potrebe iskali in često odtujevali njihovo pisno dokumentacijo.

Moram priznati, da sem imela že pred mnogimi leti, takoj v začetku, srečno okoliščino, da sem pri svojem delu srečala ljudi, ki so znatno prispevali k ohranitvi slovenskega jezika in kulture daleč od doma, ljudi, ki so bili ponosni na delo v svojih društvih in so zato uživali in še uživajo med rojaki velik ugled.

Tako smo že v osemdesetih letih zastavili skupno akcijo zbiranja in ohranjanja dokumentarnega in arhivskega gradiva. Mislim, da akcija lepo uspeva. Vedno več je društev, ki hranijo in ohranjajo pisne dokaze o svojem delovanju.

Društveni jubileji k temu znatno pripomorejo, saj je prijetno v obliki drobne knjižice prikazati, kako je pred mnogimi leti društvo nastajalo, se razvijalo, dosegalo in še dosega uspehe, na katere so danes in bodo lahko tako člani društva kot tudi ostala slovenska skupnost še v prihodnje ponosni.

Za take, objektivne prikaze, je nujno potrebno dostopno in ohranjeno arhivsko gradivo. Skoraj vsa društva slovenskih rojakov že imajo lepo in skrbno urejene društvene prostore, v katerih se predstavlja nji-

hova lastna ali pa gostujoča dejavnost. V teh prostorih so marsikje tudi že našli primeren zaprt prostor, kjer je v sejni sobi varno spravljeno tudi arhivsko gradivo, vse od ustanovitve dalje, drugje se še trudimo, da ga pridobimo.

Pot do zbranega celotnega gradiva pa ni vedno lahka. Sprva smo le s težavo rekonstruirali vodstva društev in ugotavljali, kje bi se utegnili nahajati arhivska dokumentacija preteklih let — zlasti še za prve poskuse, saj jih mnogokrat niso spremljali tudi zapisi dogovorov. Živih pričevalcev teh začetnih korakov pa je žal toliko manj, kolikor se čas ustanovitve bolj odmika v preteklost.

O pomenu arhivskega gradiva društev slovenskih rojakov sem pred leti že pisala (Rodna gruda št. 7, julija 1987), prav tako tudi o tem kako naj si izseljenska društva zbirajo in urejajo arhivsko gradivo (Rodna gruda št. 10, oktobra 1988).

Ob pripravi brošure ob 30. obletnici delovanja Slovenskega prosvetnega društva »Simon Gregorčič« blizu Toronta (1989) sem imela nenadomestljivo svetovalno in delovno pomoč ge. Francke Seljakove, dolgoletnega stebra kulturne in siceršnje dejavnosti tega društva, ki je tudi sama ohranila obsežno arhivsko gradivo in ga je kasneje predala v društvene prostore, pa še omarico zanj je dodala, mi je dejala.

Pri zbiranju dokumentarnega gradiva in urejanju arhivskega gradiva v času, ko sem pripravljala jubilejno publikacijo ob 50. obletnici delovanja odseka Vzajemne podporne zveze Bld št. 13 Planina-Planica v Beamsville, Ontario (1993), je sodelovala že čudovita skupina članic in članov sedanjega društva Planica in Zveze Bled.

S skupnimi močmi smo pri bivših funkcionarjih pridobili dragoceno gradivo, ki so ga še očuvali hranitelji in se sedaj nahaja urejeno v pisarniških prostorih društvenega doma. Prav tako nam je uspelo ob izjemni pomoči dolgoletnega tajnika Zveze Bled g. Franca Šadlerja že skompletirati in popisati vso zapisniško in ostalo dokumentacijo od ustanovitve Zveze v letu 1993 do vklj. leta 1995. Na kronološko ureditev čaka le še korespondenca med Zvezo in posameznimi odseki Zveze.

Pri več društvih, kot npr. SND Lipa Park v St. Catharinesu že sproti dodajamo tekoče arhivsko gradivo, pri drugih, kot pri plesni skupini Nagelj pa bomo gradivo, ki ga je ohranil ustanovitelj g. Ciril Soršak, poskušali do obletnice še dopolniti za manjkajoče obdobje.

So pa tudi društva kot npr. Slovenski Park, kjer sem našla že zbrano in urejeno celotno arhivsko dokumentacijo. Potrebovali in uporabili so ga za

izdajo svoje jubilejne knjige.

Celotno arhivsko gradivo od ustanovitve dalje ima lepo zbrano tudi Slovensko društvo v Ottawi, Slovensko društvo Triglav v Londonu, Ont., S.C.C. Holiday Gardens v Pickering, Ont., Slovensko Prekmursko društvo Večerni Zvon v Scarborough, Ont., Slovensko lovsko in ribiško društvo v Torontu, pa še nekateri, da ne naštevam vseh, ki sem jih doslej imela možnost obiskati.

Zanimivo je tudi odkritje edinega slovenskega društvenega glasila Slap/Falls, iz leta 1953, ki ga je ohranil član ustanoviteljske skupine tega društva, g. Anton Cvet iz Wellanda.

Pred dvema letoma sta mi Vseslovenski odbor in Kanadsko-slovenski kongres v Torontu organizirala srečanje s predstavniki večjih društev slovenskih rojakov Južnega Ontaria — nekaterih dotlej še nisem srečala — na katerem smo se prav tako pogovarjali o pomenu in načinu zbiranja, urejanja, popisovanja in ohranjanja dokumentarnega in arhivskega gradiva njihovih društev.

Torej, krog zainteresiranih za ohranjanje tistega dela zapisane kulturne dediščine, ki je nastajala in še nastaja zunaj naše ožje domovine in je zato sestavni del kulturne zgodovine slovenskega naroda, se širi.

Za arhivsko gradivo društva skoraj v celoti dovolijo preslikavo in s fotokopijami (redkeje tudi z najdenimi dvojniki) bogatimo skupno znanje o kulturni ustvarjalnosti našega naroda, neglede na to kje sedaj živi. Društva te kopije brezplačno podarijo Arhivu republike Slovenije v Ljubljani, kjer nam je v teh letih uspelo ustvariti že lepo zbirko arhivskega gradiva društev slovenskih rojakov iz Kanade.

Zahvaljujoč skrbi slovenske pisateljice, pesnice in aktivne kulturne delavke g. Cvetke Kocjančičeve je Arhiv Republike Slovenije pridobil tudi arhivsko gradivo nekaterih društvenih kulturnih dejavnosti, ki ne obstajajo več, ali pa so obstajale le v enkratnih slučajih, zlasti humanitarnih — in bi bilo sicer brez njene skrbi za vedno izgubljeno.

Tudi v osrednjih arhivskih ustanovah kot sta National Archives v Ottawi in Ontarijski državni arhiv v Torontu sem že evidentirala in pridobila za našo arhivsko zbirko mikrofilme in fotokopije arhivskega gradiva, ki ga sami hranijo in se nanaša na zgodovino slovenskih priseljencev. Čeprav je to gradivo izredno pomankljivo, nam vendarle dopolnjuje naše vedenje o delovanju slovenskih skupnosti v tej multikulturni, multinacionalni državi.

Vsekakor bi bilo potrebno izkušnje z ontarijskimi društvi slovenskih rojakov prenesti

(dalje na str. 16)

Posledice globokih razprtij med Slovenci na Koroškem

»Manjšinska« spomenica v korist vlade

JANKO KULMESCH

TRST, It. - Razhajanja med osrednjima političnima organizacijama koroških Slovencev, Narodnim svetom (NSKS) in Zvezo slovenskih organizacij (ZSO), so trenutno tako velika, da se upravičeno postavlja vprašanje, ali je rešitev spora sploh še možna.

Aktualni povod spora je skupna Spomenica predsednikov narodnih svetov. Po njej naj bi koncepcija manjšinske zaščite gradili na individualnem pravu ter vsebovala zgolj jezikovne in kulturne pravice, nikakor pa ne kolektivnih ter političnih. Država naj bi tudi sprejela v ustavo t.i. državno določilo, ki »vsebuje priznavanje republike Avstrije k njeni zgodovinski zrasli kulturni, jezikovni in etnični raznolikosti«. Funkcija državne določila naj bi bila, da »inozemске intervencije v vprašanih zaščite narodnih skupnosti ne bi bile več potrebne«.

Z drugimi besedami: (neobvezno) državno določilo naj bi nadomestilo člen 7 Avstrijske državne pogodbe, Republika Slovenija pa naj ne bi imela več možnosti, da bi se kot država-zaščitnica koroških Slovencev zavzemala za njihove pravice.

Avtorji spomenice tudi izrecno nasprotujejo slehernemu prizadevanju za javnopravno ter neposredno izvoljeno manjšinsko zastopstvo. Enako velja za zajamčeni manjšinski mandat v zakonodajnih telesih, npr. v koroškem deželnem zboru. Prav tako odklanja spomenica pravico do tožbe interesnega združenja; ta bi zastopstvenim organom manjšin omogočila, da izterjajo uresničevanje veljavnih zaščitnih zakonov s pomočjo pristojnih sodišč.

Kaj je ozadje Spomenice oz. spora med NSKS in ZSO?

Kot je znano, si NSKS in E-notna lista (sestrska organizacija SSK/za Slovence v Italiji, op. ur. AD/) že leta prizadevata za skupno, neposredno izvoljeno manjšinsko zastopstvo (to naj bi bilo - v smislu čim večje manjšinske avtonomije-javnopravnega značaja) in za zajamčeni manjšinski mandat v koroškem deželnem parlamentu.

Predsednik ZSO dr. Sturm obe zahtevi dosledno odklanja; pri tem ga podpirajo pri-

stojni vladni krogi na Dunaju in v Celovcu ter še posebej avstrijski socialdemokrati z avstrijskim zveznim kanclerjem Viktorjem Klimo na čelu. Po njihovem prepričanju naj bi se pripadniki narodnih skupnosti individualno vključevali v večinske stranke, kjer pa so zaradi strankarske discipline primorani, da sprejemajo manjšinsko politiko, kot si jo predstavljajo uradne oblasti.

V tej zvezi je treba še posebej opozoriti na vlogo t.i. Narodnostnih svetov - torej tistih ustanov, ki so skupno Spomenico tudi formalno sklenili. Narodnostni sosveti so manjšinski gremiji avstrijske vlade z zgolj svetovalno funkcijo.

Vsaka avstrijska narodna skupnost (Slovenci, Hrvati, Čehi, Slovaki, Madžari, Romi) ima svoj sosvet, kjer so poleg manjšinskih organizacij zastopane mdr. tudi večinske stranke. Konstrukt sosvetov je takšen, da lahko njihovo delovanje usmerjajo večinske stranke. Vrhu tega imenuje člane sosveta predsednik avstrijske vlade oz. zvezni kancler.

Čeprav so sosveti zgolj svetovalni organi, je cilj uradne Avstrije, da jih prefunkcionira v manjšinsko zastopstvo. Namen te strategije je več kot jasen - uveljaviti manjšinsko »zastopstvo« v popolni odvisnosti od avstrijskih oblasti, hkrati pa preprečiti, da bi narodne skupnosti samostojno in po demokratično legitimiranih predstavnikov zastopale svoje interese.

Spomenica je konkreten rezultat te manjšinsko politične strategije. To je tudi potrdil njen idejni oče dr. Marjan Sturm. Označil jo je kot »pozitivno prelomnico v avstrijski manjšinski politiki, ker odklanja zajamčeni mandat in javnopravno manjšinsko zastopstvo.«

To samo pa pove že vse, zakaj NSKS, EL in ZSO ne morejo priti na zeleno vejo.

NOVI GLAS, 3. jul. 1997

MALI OGLASI

FOR RENT

3 room apartment, totally remodeled, near St. Vitus Church. \$190 plus deposit. Call 261-5121 after 6 p.m. (x)

Dr. Zenon A. Klos

E. 185th Area

531-7700

-- Emergencies --

Dental Insurance Accepted

Laboratory on Premises - Same Day Denture Repair

COMPLETE DENTAL CARE FACILITY

848 E. 185 St.

(between Shore Carpet & Fun Services)

Misijonska srečanja in pomenki

1190. Letošnji novomašniki redovniki.

Devet jih je: p. Simon Peter Berlec (OFM) Janez Cerar (CM); p. Janez Ferlež (OFM Conv. - minorit); p. Vlado Kolanko (OFM Cap-kapucin); Jožef Krnc (SDB); p. Vito Muhič (minorit); p. Jože Poljanšek (DJ); Rudi Tisel (SDB); p. Tone Vake (DJ).

Svetna duhovnika sta: Gregor Goršič iz škofije Joliet, Illinois, in Roland Schaeffer iz škofije Mainz v Nemčiji.

Večina teh je študirala po raznih državah sveta v velikih mednarodnih semeniščih.

Mariborska škofa ima letos 12 novoposvečenih.

Srečko Fras, podpiran od družine Štefana in Anne Novak, Scarborough, Ontario, pet let. G. Novak je že več let bolan in neumoren pionir v MZA.

Srečko Halozan, nima dobrotnika.

Alojzij Kačičnik, 6 let pomoči od Kathy Dreu, Cleveland, Ohio.

Viljem Kaučič, 6 let podpiran od velike MZA pionirke MaryAnn Mlinar iz Euclida, Ohio.

Aleksander Koren, nima dobrotnika.

Dušan Kubot, nima dobrotnika.

Vlado Leskovar, nima dobrotnika.

Marko Leva, 6 let podpiran od velikega pionirja MZA Janeza Marentiča v Torontu, Ontario.

Damjan Ratajc, 6 let pomoči od Frances Barman in sina

Tonyja Colnar iz North Olmsteda, Ohio. Oba velika dobrotnika MZA bogoslovske akcije dolga leta.

Jože Škofic, 6 let spremljan od Sonje Ferjan, generalne tajnice MZA, iz Toronta, Ontario.

Jože Vogrin, nima dobrotnika.

Jožef Lipovšek nima dobrotnika. Je bil pri vojaki v civilni službi in ga nismo sploh imeli na ravnateljevem seznamu kandidatov za zadnje leto.

Ravnatelj dr. Franc Suštar

je bil od nadškofa dr. Rodeeta pravkar prestavljen za župnika v Grosuplje. Tako se je iztekel njegov čas za delo z bogoslovci, ki ga je vršil vestno celo vrsto let. Na njegovo mesto pride g. Slabe.

R A S T I...

(nadaljevanje s str. 14)

za vero, upanje in ljubezen, ki so jo oni imeli v junaški meri. Ko smo po božji volji preživeli, nam je naložena dolžnost pričevanja o njihovi resnični podobi, ker oni, ki so jim vzeli življenje, in njihovi nasledniki še vedno mažejo njihovo čast in svet spomin z lažmi.

Danes sicer ni več čas ubijanja teles, je pa še vedno čas ubijanja človeka, če drugače ne s tem, da mu skušajo ubiti spomin. Zato nam govore večrajšnji revolucionarji in njihovi potomci: Glejmo samo naprej, pozabimo preteklost! Če pa že ne morejo preteklosti zamolčati, pa o njej trosijo laži.

Toda brez spomina ni življenja. In če v nas ubijejo spomin, bo to pomenilo, da niso pobili samo deset tisoč teh, ki tukaj pod nami počivajo, ampak tudi nas. Zato še daleč ni prišel čas, ko bi mi smeli reči: Pričali smo, svojo nalogo smo opravili. Se naprej bo treba pričati, govoriti. Kakor smo pred več kot petdesetimi leti mi, tedaj otroci, od svojih staršev slišali resnico o revoluciji in samoobrambi, tako smo jo dolžni predati sinovom in ti naslednjim rodovom, vse dokler se ne bo reklo: če že resnica na zunaj ni zmagala, utišati je niso mogli. Resnice ne bodo ubili! Nikdar!

Kri mučencev je seme novih kristjanov. Iz grobov klije novo življenje. Ne laž, resnica nas bo osvobodila! Kraljestvo laži je nezmožno življenje. Vlada laži je vlada nič in to rodi le praznino in smrt.

Naj na tem svetem kraju, posvečenem z mučeniško smrtjo naših najboljših mož in fantov, žena in deklet, vzkipi k Vsemogočnemu prošnja, ki je tolikokrat donela iz njihovih mladih grl:

»Naj čuje nas presveti Bog in zemlje krog! Naj trobojnice svobodno vihrajo, duše hvalnice radostno igrajo; mir deželi naše geslo je! Saj sinovi smo Slovenije, naše lepe, slavne matere; v slogi bratski hvali naj Boga, vsa Slovenija!«

Svobodna Slovenija

3. julija 1997

11. julija je Sonja Ferjanova obiskala vljudnostno nadškofa dr. Alojzija Suštarja v Šentvidu.

Istočasno je imela srečanje z ravnateljem Francitom Trstenjakom in urednikom mesečnika Ognjišče, Francetom Boletom; intervju so ji dali za 14 minut, ki bo uporabljen na programu za Prijatelje radia Ognjišče.

Obiskala je tudi knjižničarja semeniške knjižnice g. Smolika, ki ji je zagotovil, da je 15 škatelj knjig, ki smo mu jih poslali 1994 iz Toronta, že vneseni in ker mnogi že čitajo angleščino, bo zelo zanje to čtivo koristno. Poslali mu bomo spet nekaj škatelj novih koristnih knjig, ki so se nabrale zadnja tri leta pri meni v Princetonu.

Zanimivo zadnje pismo

ravnatelja RO Trstenjaka. Prišlo je isti dan, kot okrožnica RO, da vstopajo s sodelovanjem v Internet.

»Spoštovani g. Charles A. Wolbang

Spet se Vam oglašam, tokrat z upanjem, da Vas bo tole pismo dobilo čilega in zdravega. Velikokrat se vsi skupaj spomnimo na Vas in vse naše prijatelje z druge strani luže in prosimo Boga naj blagoslavlja vaše poti.

Pri nas se iz dneva v dan dogaja veliko novega, tudi radio napreduje, čeprav je na žalost v slovenskem prostoru po izvolitvi novega nadškofa dr. Franca Rodeta in njegovem odločnem nastopu spet zavel veter napadov na Cerkev in vse kar je cerkvenega. Upam, da bo vse skupaj hitro minilo, vse to pa nas opozarja, da moramo biti še bolj delavni prizadevni in na vse odgovarjati z dobroto, resnico in poštenostjo.

V BLAG SPOMIN

31. OBLETNICE

JOHN SAURICH

Izdihnil je svojo plemenito dušo dne 14. julija 1966.

Kako pozabiti to gomilo, kjer Tvoje blago spi srce, ki vsem nam vdano bilo prav do zadnjega je dne.

Pri Bogu srečen Ti prebivaj, po letih zemskega gorja; v raju večno srečo uživaj, naj bo lepo Ti vrh zvezda!

Dad, we will always love you And we will never forget you!

Žalujemoči:

sinova John in Joe hčerki Mary Jane Jusek in Ursula Zebkar vnuki in vnukinje ter ostalo sorodstvo

Cleveland, O., 10. julija 1997.

Vesel sem, da Vam lahko sporočim (to sem sporočil tudi vsem našim PRO v Ameriki in drugod po svetu), da od 15. aprila naprej oddajamo tudi na omrežju Internet, kar pomeni, da naš program lahko poslušate kdorkoli kjerkoli na svetu. Več o tem (razlaga) v priloženem besedilu. Tako oddajanje od nas terja veliko dela, predvsem pa veliko investicijami, vse pa je poplačano, ko dobivamo odzive naših ljudi, ki lahko kjerkoli po svetu poslušajo slovensko besedo v živo (mnogi pravijo, da si tega niso mogli niti zamisliti, da se bo kdaj zgodilo). Upam, da se bo med tistimi, ki so še posebej uspešni našel tudi kdo, ki bo to naše delo podprl.

V teh dneh Vam bom v dveh paketih (zaradi cenejše poštnine) poslal tudi nekaj dodatnih izvodov zadnje številke PRO, tako da jo boste lahko razdelili vsem, ki se bodo zanimali za naš radio.

Še enkrat velik Bog lonaj za Vašo požrtvovalnost in Bog Vas živi!

Direktor programa
Franci Trstenjak
Ljubljana, 23.06.1997«

Zelo priporočamo vsako pomoč RO, sedaj ko se šele razvija in polagoma uveljavlja. Na samo radijski poziv se je zbralo 8. junija v Višnji gori več kot 2000 PRO iz vseh koncev. Program se je začel ob 2h pop. s sv. mašo, in nato trajal do 10. zvečer.

Rev. Charles Wolbang CM
St. Joseph's Seminary
65 Mapleton Rd. P.O. Box 807
Plainsboro, NJ 08536-0807
Telefon: 609-520-8839
Fax: 609-452-2851

KOLENDAR

JULIJ

19. — Nevburška društva ADZ priredijo piknik na letovišču ADZ v Leroyu s polka mašo.

20. — Vsakoletni piknik fare Sv. Vida, na Slovenski pristani. Maša ob 12.30 pop., sledi piknik.

27. — Slovenska šola pri sv. Vidu prireja piknik na Slovenski pristani. Isti dan tudi tarok turnir na SP.

AVGUST

3. — Klub upokojencev Slovenske pristani priredi piknik na SP.

17. — Žegnanjski festival župnije Marije Vnebovzete na Slovenski pristani.

17. — SKD Triglav, Milwaukee priredi drugi piknik na Triglavskem parku.

23. — Študentska vokalna skupina Lira iz Maribora priredi koncert ob 7.30 zv. v farni dvorani pri Sv. Vidu. Po koncertu zabava in ples.

31. — Pevski zbor Korotan priredi vrtno veselico, z večer-

BRALCI

AMERISKE DOMOVINE:
PRIPOROČAJTE NAŠ LIST!

jo in plesom, na Slovenski pristani.

SEPTEMBER

7. — Oltarno društvo Sv. Vida priredi kosilo, v dvorani sv. Vida.

14. — Vinska trgatev na Slovenski pristani.

21. — Društvo SPB Cleveland sponzorira romanje k Žalostni Materi božji v Frank, Ohio. Sv. maša ob 12. uri, druge pobožnosti ob 2h pop.

21. — SKD Triglav, Milwaukee priredi Vinsko trgatev na Triglavskem parku.

OKTOBER

4. — Fantje na vasi imajo koncert ob 20. obletnici obstoja v SND na St. Clairju.

12. — Klub upokojencev Slovenske pristani priredi »Koline« na SP.

25. — Štajerski in Prekmurški klub priredi martinovanje v SND na St. Clair Ave.

NOVEMBER

1. — Zbor Glasbena Matica priredi koncert v SND na St. Clair Ave.

2. — Ameriška Dobrodela Zveza priredi banket v SND na St. Clairju ob 85. obletnici ustanovitve.

8. — Belokranjski klub ima tradicionalno martinovanje v SND na St. Clair Ave.

16. — Kr. št. 2 SNPJ ima jesenski koncert v SDD na Recherjevi ulici v Euclidu.

22. — Pevski zbor Jadran ima jesenski koncert v SDD na Waterloo Rd. Igra Tony Fortuna orkester.

DECEMBER

7. — SKD Triglav, Milwaukee priredi miklavževanje pri Sv. Janezu Evangelistu v Greenfieldu.

14. — Ameriška Dobrodela Zveza priredi božičnico za mlado članstvo v SND na St. Clairju.

21. — Društvo SPB Cleveland ima božičnico ob 2.30 pop., v šolski dvorani pri Sv. Vidu.

Kanadski Slovenci...

(nadaljevanje s str. 15)

tudi na druge dele Kanade. Prepričana sem, da mi bo z aktivno pomočjo Vseslovenskega odbora in Kanadsko-slovenskega kongresa v prihodnosti tudi uspelo.

Vsi skupaj pa gojimo še tiho željo, da bi tudi Slovencem v Kanadi le uspelo ustanoviti nekakšen nacionalni centre, kjer bi se vse to gradivo v originalih tudi zbiralo. Saj take centre imajo tudi že nekatere druge narodne skupnosti v Kanadi (npr. Ukrajinci, Slovaki in še nekateri drugi).

(nadaljevanje prihodnjije)

Prijatelj's Pharmacy
St. Clair & E. 68 St. 361-4212
IZDAJAMO TUDI ZDRAVILA
ZA RAČUN POMOČI
DRŽAVE OHIO - AID FOR
AGED PRESCRIPTIONS

V blag spomin

41. OBLETNICE SMRTI
PRERANO UMRLEGA
NAŠEGA BRATA
IN STRICA

Jožeta Cerar

ki je v cvetu mladosti umrl
dne 20. julija 1952.

Ura slovesa je davno odbila, težko ločitve spomin se budi, ljubezen do Tebe pa vedno je živa —

v našem življenju kot lučka gori.

Skupaj se sedaj raduješ v trajnem nebeškem veselju s svojimi starši in sestro, mi pa se Te spominjamo s svojimi dragimi v svojih molitvah.

Tvoji vedno žalujoči:
brata — Peter in Frank
sestre — Helena, Marija in Ivana z družinami,
ter ostali sorodniki
v Ameriki in v Sloveniji.

Cleveland, Ohio, 17. julija 1997.